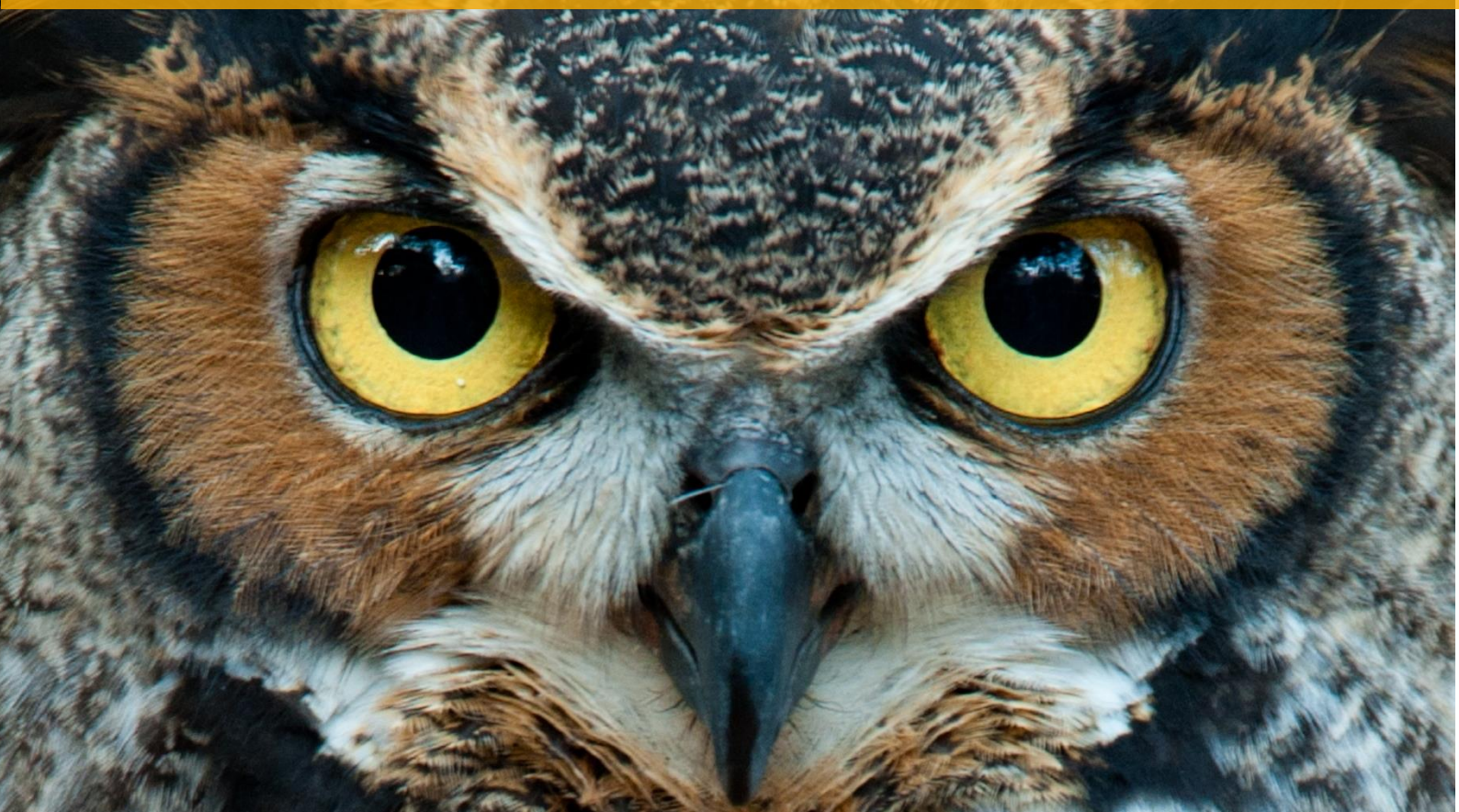




Quicksan

Jeugdige ondernemers in de gemeente Venlo



Colofon

Dit rapport is samengesteld door het RIEC Limburg.

Opdrachtgever	:	Het rapport is opgesteld in opdracht van de gemeente Venlo.
Status	:	Concept versie
Opsteller	:	Vakgroep Integrale Intelligence & Onderzoek
Datum	:	11-05-2023

CONCEPT

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Methodiek	6
2.1	Onderzoeksopzet	6
2.1.1	Kwantitatief onderzoek: geregistreerde criminaliteit & problematiek	6
2.1.2	Kwalitatief onderzoek: professionals & jongeren	7
2.2	Afbakening	11
2.3	Beperkingen	11
3	Onderzoeksresultaten	13
3.1	Ondermijnende jeugdcriminaliteit in Venlo: aard en omvang	13
3.1.1	Algemeen beeld	13
3.1.2	Soort delict	15
3.1.3	Locaties in Venlo	25
3.1.4	Jeugdgroepen in Venlo	26
3.2	Betrokken raken bij ondermijnende criminaliteit	27
3.3	Factoren van invloed	29
3.3.1	Persoonlijke factoren	29
3.3.2	Familiebanden	30
3.3.3	Gezinssituatie	30
3.3.4	Sociaal economische status	31
3.3.5	Emotionele- en gedragsproblemen	31
3.3.6	Vroegtijdig schoolverlaten	32
3.4	Aanpak van ondermijnende jeugdcriminaliteit in Venlo	33
4	Slot	36
4.1	Bevindingen en conclusies	36
4.2	Aanbevelingen	39
5	Geraadpleegde bronnen	43

1 Inleiding

“In Venlo zijn in de nacht van dinsdag op woensdag elf jongeren aangehouden. Zij worden verdacht van wapenbezit en hadden in totaal 15.000 euro cash bij zich.”¹

“Een negentienjarige Venlonaar is dit weekend aangehouden met meerdere soorten harddrugs bedoeld voor de handel. De politie zag tijdens een surveillanceronde een voertuig met een 'sportieve rijstijl' langs komen. De bestuurder werd staande gehouden en bij de doorzoeking van de auto troffen agenten cocaïne, heroïne en XTC-pillen aan. De man is aangehouden en de zaak wordt verder onderzocht.”²

Berichten zoals bovenstaande komen de laatste jaren regelmatig terug in de media. Daarnaast laten ook recente rapporten zoals de Onderwereldkaart van RTL nieuws (2022) en het fenomeenonderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg (2022) zien dat Limburg en ook specifiek Venlo een probleem heeft waar het gaat om ondermijnende jeugdcriminaliteit.

De Onderwereldkaart vergelijkt gemeenten op basis van kwetsbaarheid voor ondermijnende criminaliteit. De analyse van RTL Nieuws maakt inzichtelijk waar gemeenten kwetsbaar zijn en het kan tegelijkertijd een hulpmiddel zijn om te bepalen waar gemeenten hun inzet en activiteiten op kunnen richten om verschijnselen van ondermijning tegen te gaan. Venlo staat op plek vijftien van 352 wat betreft meest ondermijningsgevoelige gemeenten in Nederland. Opvallend daarbij is dat Venlo op plek twintig (van 352 staat) waar het gaat om hoog-risico jongeren binnen de gemeente (RTL Nieuws, 2022).

Uit het fenomeenonderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg (2022) blijkt dat één op de drie jongeren in aanraking komt met criminaliteit. Limburgse jongeren plegen daarbij, in vergelijking met de landelijke cijfers, vaker ondermijnende delicten. Hierbij ligt het zwaartepunt bij eenvoudige mishandelingen en drugsdelicten, gevolgd door bedreiging en wapendelicten. Jongeren in Limburg die zelf hebben aangegeven betrokken te zijn geweest bij criminele activiteiten zijn dat het meest in relatie tot drugsdelicten, gevolgd door bedreiging en cybercriminaliteit.

Binnen de gemeente Venlo leven dan ook zorgen over ondermijnende criminaliteit in de gemeente en specifiek over de invloed en risico's daarvan op de jeugd in Venlo. Een combinatie van sociaaleconomische problematiek en de aanwezigheid van criminele structuren maakt jongeren mogelijk kwetsbaar voor deelname aan ondermijnende criminaliteit. De gemeente Venlo heeft ondermijnende criminaliteit en jeugdcriminaliteit als prioriteit benoemd in het integraal veiligheidsbeleid 2023-2026. Vanuit het kader van veiligheid en leefbaarheid wordt er door de gemeente geïnvesteerd in het vergroten van perspectief voor jongeren door te investeren in leefbaarheid, armoedebestrijding en bewustwording over de risico's van deelname aan criminele activiteiten. Daarnaast wil de gemeente investeren in zowel preventieve als repressieve maatregelen op het gebied van ondermijnende criminaliteit. Om meer richting te kunnen geven aan deze aanpak,

¹ Hart van Nederland, 2020 via <https://www.hartvannederland.nl/nieuws/jongeren-venlo-opgepakt-om-15-000-euro-cash-en-wapenbezit>.

² Omroep Venlo, 2020 via <https://omroepvenlo.nl/nieuws/artikel/venlonaar-19-aangehouden-vanwege-handelen-coke-herone-en-xtc>.

heeft de gemeente behoefte aan meer inzicht in de mate van aanwezigheid en de ernst van de problematiek in Venlo. De gemeenteraad heeft hiertoe op 5 november 2021 de motie '0-fase Onderzoek Jongeren en Middelengebruik'³ unaniem aangenomen. Om de vraag naar zicht en inzicht in de betrokkenheid van jongeren in de ondermijnende criminaliteit te beantwoorden, heeft de gemeente Venlo het RIEC Limburg gevraagd om een quickscan op te stellen over de aard en omvang van ondermijnende jeugdcriminaliteit in de gemeente Venlo.

Vraagstelling

Om de vraag naar de aard en de omvang van ondermijnende jeugdcriminaliteit in Venlo te beantwoorden, wordt de volgende vraag centraal gesteld:

“Wat is de aard en omvang van de betrokkenheid van jongeren bij ondermijnende criminaliteit in Venlo?”

Door deze vraag te beantwoorden ontstaat een globaal eerste beeld van de situatie in Venlo. Dit beeld kan tevens dienen als basis bij het vormen van gericht beleid.

³ In de motie '0-fase onderzoek Jongeren en middelengebruik' vraagt de gemeenteraad Venlo ook om een analyse naar middelengebruik onder jongeren. Deze analyse zal door het Trimbos-instituut worden uitgevoerd. Waar mogelijk is de samenwerking tussen beide organisaties gezocht. De motie is te vinden via <https://gemeenteraad.venlo.nl/Documenten/Mg-CDA-e-a-Motie-0-fase-onderzoek-Jongeren-en-Middelengebruik.pdf>

2 Methodiek

2.1 Onderzoeksopzet

Om antwoord te kunnen geven op de vraagstelling is gekozen voor een quickscan waarbij gebruik wordt gemaakt van data uit meerdere bronnen. Door middel van een quickscan wordt het probleemveld in een korte tijd verkend. Op deze manier is het niet mogelijk om een volledig beeld te schetsen. Wel ontstaat er een eerste, globale schets van de aanwezigheid van ondermijnende jeugdcriminaliteit in de gemeente Venlo. De periode waarin het onderzoek heeft plaatsgevonden is 1 maart 2023 tot en met 1 mei 2023.

De onderzoeksvraag is beantwoord met behulp van een kwantitatieve analyse van geregistreerde criminaliteitscijfers en kwalitatief onderzoek in de vorm van expertinterviews en focusgroepen met jongeren. De thema's uit de onderzoeksvragen zijn zo vanuit verschillende invalshoeken belicht en de visies van verschillende actoren zijn met elkaar en met de geregistreerde criminaliteitscijfers vergeleken.

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden, zijn de volgende indicatoren onderzocht:

Aantal jongeren verdacht van een ondermijnend delict
Aantal jongeren verdacht van een drugsdelict
Aantal jongeren verdacht van een vermogensdelict
Aantal jongeren verdacht van een gewelddelict
Aantal jongeren verdacht van een wapendelict
Aantal jongeren verdacht van mensenhandel
Hoog-risico jongeren woonachtig in de gemeente Venlo
Familienetwerken
Aantal gezinnen met kinderen en problematische schulden
Jeugdwerkloosheid
Ervaren overlast en veiligheid

2.1.1 Kwantitatief onderzoek: geregistreerde criminaliteit & problematiek

Het kwantitatieve onderzoek geeft een indicatief beeld van de ondermijnende jeugdcriminaliteit op basis van de geregistreerde criminaliteit. De periode waarover onderzoek wordt gedaan is 2019 tot en met 2022. In de komende sub-paragrafen worden de verschillende kwantitatieve bronnen toegelicht.

2.1.1.1 Dashboard jeugdcriminaliteit gemeente Venlo

Het dashboard jeugdcriminaliteit van de gemeente Venlo omvat de politiecijfers over jeugdcriminaliteit. Hierbij gaat het om alle registraties van de politie waarbij de verdachten tussen de 8 en 23 jaar oud zijn. Er wordt bij het registreren gebruik gemaakt van incidentsoorten. Hieruit is een selectie gemaakt om ondermijnende criminaliteit te definiëren in het kader van dit onderzoek.

Vanuit het dashboard is gebruik gemaakt van de volgende bestanden:

- Analyse jeugdoverlast;
- Delicten waar jeugdige verdachten bij betrokken zijn 2019-2022;
- Jeugdige verdachten 2019-2022;
- Aantal jeugdige verdachten afgezet tegen jeugdigen in de wijk 2019-2022;
- Aantal jeugdigen naar pleeg-en woonlocatie 2019-2022;
- Trend totaal aantal jeugdige verdachten naar type delict 2019-2022.

2.1.1.2 Zicht op ondermijning

Via het dashboard Zicht op Ondermijning krijgt elke gemeente in Nederland extra zicht op de risico's op criminele fenomenen in hun eigen gemeente of regio. Binnen het dashboard worden verschillende thema's binnen de ondermijnende criminaliteit inzichtelijk gemaakt. Daarbij wordt specifiek aandacht gegeven aan jongeren in de ondermijnende criminaliteit door op een aantal thema's een uitsplitsing te maken naar verschillende leeftijdsgroepen. Binnen het thema drugsproblematiek is er daarnaast een apart onderdeel over jonge aanwas in de drugscriminaliteit.

2.1.1.3 Venlo in cijfers

Op de website van Venlo in cijfers worden verschillende gegevens over de gemeente gepresenteerd in dashboards. De cijfers zijn afkomstig uit verschillende bronnen zoals het CBS, het Kadaster, DUO, politie en het UWV. De cijfers op het dashboard worden regelmatig geactualiseerd. Venlo in cijfers is gebruikt om kerncijfers en sociaaleconomische kenmerken van jongeren in de gemeente Venlo te beschrijven.

2.1.1.4 Jeugdmonitor

In opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) is de Jeugdmonitor ontwikkeld. De uitvoering van de Jeugdmonitor is in handen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De Jeugdmonitor is een samenvatting van informatie, op papier en internet, over de situatie van de jeugd in Nederland en is bedoeld om beleidsmakers, onderzoekers en anderen geïnteresseerden hierover te informeren. De monitor wordt samengesteld op basis van bestaande rapportages en databestanden en geeft daarmee een indruk over hoe het gaat met de leeftijdsgroep van 0 tot 25 jaar.

Hiervoor worden indicatoren geselecteerd op de volgende domeinen: jongeren en gezin, gezondheid en welzijn, onderwijs, arbeid en veiligheid en justitie. Voor elk domein zijn meerdere indicatoren onderscheiden die een cijfermatig overzicht geven van de situatie van de jeugd en de ontwikkeling daarin.

2.1.2 Kwalitatief onderzoek: professionals & jongeren

Het kwalitatieve onderzoek richt zich op de kennis en ervaring van professionals die in hun dagelijkse werkzaamheden met jeugdige ondermijners in Venlo in aanraking komen en op jongeren zelf. Het kwalitatieve onderzoek is afgenomen in samenwerking met het Trimbos-instituut. Aanvullend is ook gebruik gemaakt van de data die is opgehaald tijdens de interviews voor het onderzoek Jeugdige Ondermijners Limburg in 2021. Hierbij gaat het enkel om de interviews die betrekking hebben op de gemeente Venlo.

2.1.2.1 Expertinterviews

Voor dit onderzoek zijn acht professionals c.q. experts geïnterviewd, die actief zijn in de gemeente Venlo én die vanwege hun functie in contact staan en ervaring hebben met jeugdige ondernemers of jongeren die het risico lopen om met ondernemende criminaliteit in aanraking te komen. De respondenten zijn uitgekozen en benaderd door de gemeente Venlo. Een lijst van de respondenten is te zien in tabel 1.

Tabel 1: Respondenten expertinterviews

Functie	Relatie tot de doelgroep	Datum interview
Jongerenwerker Inluzio	De respondent werkt vooral met jongeren uit het speciaal onderwijs en met gedragsproblemen die uitvallen op school.	11 april 2023
Jeugdconsulent en gedragswetenschapper van sociaal wijkteam jeugd	De respondent heeft als primaire taak het casuoverleg, waarbij casuïstiek besproken wordt en signaleren richting beleid.	11 april 2023
Operationeel expert binnen de politie Venlo –Beesel	De respondent is thema verantwoordelijke voor jeugd in Venlo-Beesel.	11 april 2023
Straatcoach gemeente Venlo	De respondent staat in nauw contact met jongeren in de gemeente.	11 april 2023
Straatcoach gemeente Venlo	De respondent werkt in de wijk Blerick waarbij het taakaccent vooral ligt op de vroeg-signalering.	13 april 2023
Medewerker bij Bureau Jeugdzorg Limburg (Noord), Jeugdreclassering en jeugdbescherming	De respondent is bezig met innovatie besteding, zoals enkelbanden, polsbanden en middelen testen op afstand. Ook voert de respondent jeugdbescherming en reclasseringsmaatregelen uit.	13 april 2023
Procesregisseur criminele jeugd gemeente Venlo	De respondent werkt met jongeren tot en met 23 jaar. Er zitten jongeren in de caseload die strafbare feiten plegen en waar het risico op recidive heel groot is. Aan de andere kant is er een stukje vroeg signaleren	13 april 2023

	ingericht in Venlo, voor alles in relatie met criminaliteit en met als doel het voorkomen van criminaliteit.	
Ondersteuningscoördinator VMBO	De respondent coördineert de leerlingen die wat extra ondersteuning nodig hebben en zorgt dat ze in verbinding komen met de instantie of persoon die deze ondersteuning kan bieden.	13 april 2023

Voor de expertinterviews is gebruik gemaakt van semigestructureerde interviews. Tijdens de interviews zijn de experts allereerst gevraagd naar hun concrete ervaringen met de doelgroep zodat vastgesteld kon worden waar hun kennis, aannames en percepties op waren gebaseerd. Vervolgens is gevraagd naar de aanwezigheid van signalen van verschillende vormen van ondermijnende criminaliteit, naar de rol van jongeren hierbij, naar locaties, ontwikkelingen over tijd en naar ideeën over de aanpak.

De interviews duurden in totaal anderhalf uur. Hierbij werd het eerste uur gesproken over middelengebruik met het Trimbos-instituut en werd het laatste half uur gesproken over ondermijnende criminaliteit. Alle interviews zijn met een digitale voice-recorder opgenomen en nadien door de interviewers schriftelijk uitgewerkt. De digitale opnames zijn vervolgens verwijderd.

2.1.2.2 Expertinterviews uit het onderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg

Voor het onderzoek zijn in totaal veertien interviews uit het onderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg (RIEC Limburg, 2022) gebruikt. Deze interviews zijn afgenomen met professionals, die vanwege hun functie in contact staan en ervaring hebben met jeugdige ondernemers of jongeren die het risico lopen om met ondermijnende criminaliteit in aanraking te komen. De interviews hebben plaatsgevonden in de periode september 2021 tot en met december 2021. Alle respondenten hebben toestemming gegeven voor het gebruik van het interview voor de huidige quickscan. De respondenten die voor voornoemd onderzoek zijn uitgekozen worden vermeld in tabel 2.

Tabel 2: Respondenten expertinterviews

Functie	Relatie tot de doelgroep	Datum interview
Raad van de Kinderbescherming	De respondent is gebiedsmanager van Limburg	07 september 2021
Operationeel expert binnen de politie Venlo –Beesel	De respondent is thema verantwoordelijke voor jeugd in Venlo-Beesel	14 september 2021
Medewerker Veiligheidshuis Regio Noord Limburg	Organisatie voert procesregio bij complexe zorgvragen, waaronder die van jeugdigen	29 september 2021

Medewerkers Veilig Thuis	De organisatie is het centrale advies- en meldpunt in kader van huiselijk geweld en/of kindermishandeling	06 en 18 oktober 2021
Medewerker bij Bureau Jeugdzorg Limburg (Noord)	Organisatie komt in beeld als de jeugdige zich schuldig maakt aan iets strafrechtelijks en voert de maatregelen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering uit	28 september 2021
Medewerkers bureau HALT	Organisatie komt in beeld als jeugdige zich schuldig maakt aan iets strafrechtelijks. HALT legt een maatregel op zonder dat de jongere een strafblad krijgt.	28 september 2021
Medewerkers 5 basisscholen, 1 middelbare school (VSO) en 2 MBO scholen in gemeente Venlo	De respondenten hebben diverse functies binnen het onderwijs.	29 september 2021 – 09 december 2021

Voor de expertinterviews is gebruik gemaakt van semigestructureerde interviews. Tijdens de interviews zijn de experts allereerst gevraagd naar hun concrete ervaringen met de doelgroep zodat vastgesteld kon worden waar hun kennis, aannames en percepties op waren gebaseerd. Vervolgens is gevraagd naar de aanwezigheid van signalen van verschillende vormen van ondermijnende criminaliteit, naar de rol van jongeren hierbij en naar ideeën over de aanpak.

De interviews duurden in totaal gemiddeld één uur. Alle interviews zijn met een digitale voice-recorder opgenomen en vervolgens schriftelijk uitgewerkt.

Daar waar de uitkomsten van de interviews uit het onderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg van (aanvullende) waarde zijn voor de onderzoeksresultaten van deze quickscan, zullen deze worden opgenomen in de resultaten.

2.1.2.3 Focusgroepen

Naast de expertinterviews zijn er twee focusgroepen georganiseerd met jongeren. De focusgroepen zijn geïnitieerd door de gemeente Venlo. De focusgroepen zijn gezamenlijk met het Trimbos-instituut afgenomen.

De eerste focusgroep is georganiseerd door Includio. Includio ondersteunt inwoners in wijken en buurten, samen met gemeenten en partners. De bedoeling was dat jongeren tussen de 12 jaar en de 18 jaar zouden deelnemen aan de focusgroep. Tijdens het gesprek bleek echter dat er een stuk minder deelnemers kwamen dan aanvankelijk gedacht. Uiteindelijk heeft er een groepsgesprek plaatsgevonden met twee jongerenmedewerkers, twee meisjes van 17 jaar oud, één meisje van 15 jaar oud en de initiatiefneemster van het jongerencentrum. Het groepsgesprek heeft plaatsgevonden

op 19 april 2023. Het gesprek duurde anderhalf uur waarbij het eerste uur geleid werd door het Trimbos-instituut en in het teken stond van middelen gebruik. Het laatste half uur is onder leiding van het RIEC Limburg gesproken over ondermijnende criminaliteit.

De tweede focusgroep is georganiseerd door de jeugdraad Venlo. Deze focusgroep bestond uit elf jongvolwassenen in de leeftijd tussen 16 en 27 jaar oud. Respondenten waren zowel mannen als vrouwen en hadden zowel een praktische als een theoretische achtergrond. Drie respondenten hadden een internationale achtergrond en spraken Engels. Voor hen zijn de vragen steeds vertaald zodat zij toch konden deelnemen aan het gesprek. De tweede focusgroep vond plaats op 20 april 2023. Het gesprek duurde anderhalf uur waarbij het eerste uur geleid werd door het Trimbos-instituut en in het teken stond van middelen gebruik. Het laatste half uur is onder leiding van het RIEC Limburg gesproken over ondermijnende criminaliteit.

Tijdens de focusgroepen is eerst een korte toelichting gegeven over ondermijnende criminaliteit en de rol die jongeren daarbij kunnen spelen. Ter verduidelijking van het onderwerp is een korte film getoond over twee jongeren die vertellen over de manier waarop zij in aanraking zijn gekomen met ondermijnende criminaliteit. Vervolgens zijn vijf stellingen uitgevraagd via mentimeter om het gesprek te openen. Tot slot is aan de hand van zes open vragen gesproken over ondermijnende criminaliteit en wat de jongeren daarvan zien en merken in hun dagelijkse leven. Beide focusgroepen zijn met een digitale voice-recorder opgenomen, vervolgens schriftelijk uitgewerkt en nadien verwijderd.

2.2 Afbakening

Jeugdige ondermijners

Jongeren worden gedefinieerd als personen tussen de 8 en 23 jaar. Hierbij wordt vastgehouden aan de definitie zoals deze is opgesteld in het fenomeenonderzoek Jeugdige Ondermijners Limburg (RIEC Limburg, 2022). Waar data gebaseerd is op een andere leeftijdsindeling wordt dit steeds vermeld.

Ondermijnende criminaliteit

Ondermijning heeft geen afgebakende definitie. Kort gezegd betreft het georganiseerde of stelselmatig gepleegde criminaliteit waarbij er sprake is van verwevenheid tussen boven- en onderwereld hetgeen de structuur van de maatschappij misbruikt en verzwakt. Binnen het RIEC-convenant zijn een aantal landelijke thema's vastgesteld: drugs, mensenhandel, witwassen en daaraan gerelateerde vormen van financieel-economische criminaliteit, misbruik en fraude binnen de vastgoedsector en milieucriminaliteit. Daarnaast zijn er ook nog een aantal handavingsknelpunten benoemd zoals Outlaw Motorgangs (OMG), vakantieparken en woonwagencentra.

2.3 Beperkingen

De selectie van meerdere bronnen heeft een gevarieerde input opgeleverd over de rol van jongeren in de ondermijnende criminaliteit in Venlo. Het is echter belangrijk om te benadrukken dat het onderzoek slechts een indicatief beeld oplevert van de aanwezigheid van ondermijnende criminaliteit onder jongeren in Venlo. Voor een vollediger beeld is uitgebreider verdiepend onderzoek op basis van meerdere bronnen noodzakelijk.

De kern van het onderzoek bestaat uit een kwantitatief onderzoek op basis van geregistreeerde criminaliteitscijfers. Een belangrijke beperking van het gebruik van geregistreeerde criminaliteit is dat cijfers altijd afhankelijk zijn van externe factoren zoals meldingsbereidheid, capaciteit en prioritering binnen de opsporingsinstanties. Daarbij is een kenmerk van alle vormen van criminaliteit, maar zeker ook van ondermijnende criminaliteit, dat het zich zo veel mogelijk afspeelt in het verborgene, buiten het beeld van overheidsinstanties. De aantallen en percentages die in het rapport genoemd worden, pretenderen geen volledig beeld te schetsen van de aard en omvang van jeugdige ondermijners in Venlo. De cijfers die voor de analyses gebruikt zullen worden, zijn de geregistreeerde cijfers; niet-geregistreeerde delicten (het zogenaamde 'dark number') blijven dus buiten beschouwing. De cijfers dienen dus vooral gezien te worden als een indicatie en richting, maar zijn niet de absolute waarheid.

De cijfers zoals gebruikt in de quickscan zijn op zichzelf staand en zijn niet onderbouwd met onderliggende informatie. Hierdoor is het moeilijk om de juiste duiding aan de cijfers toe te kennen.

Ook het kwalitatieve onderzoek kent beperkingen. In de eerste plaats zijn de respondenten een selectie uit de veiligheidspartners die zich bezighouden met ondermijnende jeugd. Gezien de scope van dit onderzoek is het niet haalbaar om met alle partners uit het veld te spreken. Naast veiligheidspartners zijn er tal van andere partijen die in aanraking komen met ondermijnende jeugd. Denk hierbij aan Veiligheidshuizen, ouders en leerkrachten en werknemers in het onderwijs. Gezien de beschikbare tijd en met het oog op de uitvoerbaarheid zijn deze partijen niet of niet opnieuw bevraagd.

Een andere belangrijke beperking in het onderzoek is dat het binnen de beschikbare data niet altijd mogelijk was om puur en alleen naar ondermijnende criminaliteit te kijken. De data is simpelweg niet altijd zo specifiek uitgesplitst. In de gevallen dat dit het geval was en er wel voor is gekozen om de data mee te nemen, is dit vermeld.

3 Onderzoeksresultaten

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de betrokkenheid van jongeren bij ondermijnende criminaliteit in de gemeente Venlo. Het is goed om hierbij op te merken dat de cijfers vooral de politie-inzet op jeugdcriminaliteit weergeven en niet zozeer de werkelijke omvang van jongeren in de ondermijnende criminaliteit. In de eerste paragraaf van dit hoofdstuk wordt de aard en omvang op basis van de geregistreerde criminaliteitscijfers beschreven. Daarbij wordt steeds ingegaan op de ontwikkeling door de tijd. Ook is er aandacht voor de bevindingen uit het dashboard 'Zicht op Ondermijning'. Steeds worden de gesprekken met professionals en jongeren gebruikt om duiding aan de cijfers te geven. In de tweede paragraaf is er aandacht voor de manier waarop jongeren betrokken raken bij ondermijnende criminaliteit. De derde paragraaf gaat over de factoren die mogelijk invloed uitoefenen op jongeren in de gemeente Venlo om in aanraking te komen met ondermijnende criminaliteit. Tot slot wordt er in de vierde paragraaf ingegaan op mogelijke interventies.

3.1 Ondermijnende jeugdcriminaliteit in Venlo: aard en omvang

3.1.1 Algemeen beeld

Cijfers over jeugdcriminaliteit laten de afgelopen jaren een opvallende ontwikkeling zien, waarbij er enerzijds sprake is van een afname van jongeren in de criminaliteit en anderzijds een stijging van het aantal minderjarigen dat betrokken is bij ernstige criminaliteit (Weijers, Ferwerda en Roks, 2021). In Limburg blijken jongeren zich daarbij vaker schuldig te maken aan zwaardere, ondermijnende delicten dan elders in het land het geval lijkt te zijn (RIEC Limburg, 2022).

In de gemeente Venlo is een soortgelijke ontwikkeling zichtbaar. Ook in de gemeente Venlo daalt het aantal jongeren dat verdacht wordt van een delict in de periode 2019-2021. In 2022 lijkt het aantal registraties weer toe te nemen (zie figuur 1). Jongeren worden vaker verdacht van een misdrijf dan van een overtreding. In 2022 worden in totaal 895 jongeren aangemerkt als verdachte⁴. Hiervan wordt 71% verdacht van een misdrijf en 29% van een overtreding. Op 1 januari 2022 woonden er 25.658 jongeren tussen de 0 en de 25 jaar in de gemeente Venlo⁵. Dit betekent dat 2,5 % van de jongeren in de gemeente Venlo verdacht werd van een misdrijf. In zowel Limburg als Nederland ligt dit percentage rond de 1 procent (respectievelijk 1,3% en 1,4%) (RIEC Limburg, 2022).

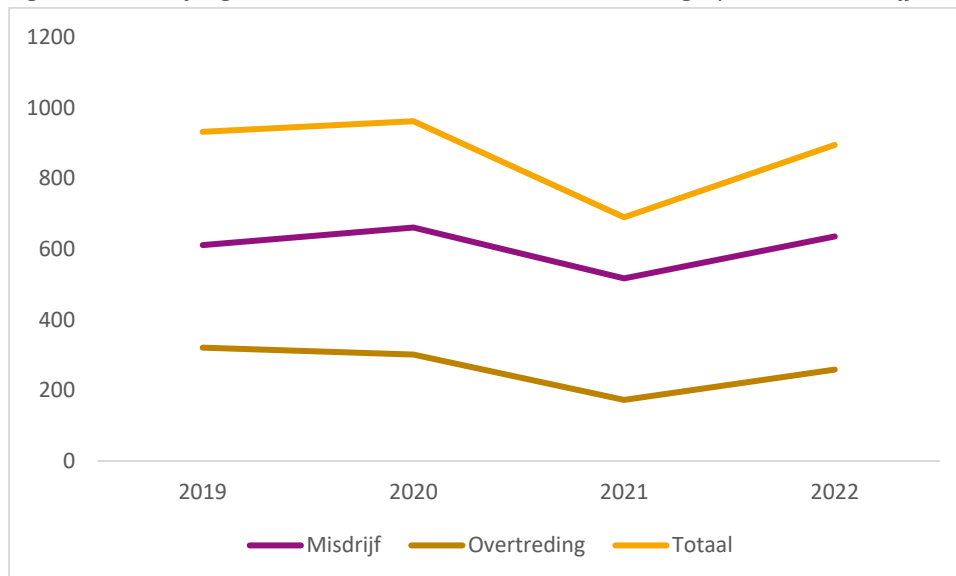
Op basis van het aantal jeugdige verdachten staat de gemeente Venlo op de vijfde plek, in vergelijking tot het aantal jeugdige verdachten in andere gemeenten in Limburg⁶.

⁴ Er is geen beeld over het aantal jeugdigen dat feitelijk veroordeeld is voor een delict.

⁵ Venlo in cijfers via <https://allecijfers.nl/gemeente/venlo/>.

⁶ Het Nederlands Jeugdinstituut laat zien dat kijkend naar het aantal verdachten, Venlo plaats vijf scoort in Limburg. 2,1% van de jongeren van 12 tot 25 jaar staat geregistreerd als verdachte van geweldsmisdrijven, vermogensmisdrijven, vernieling of misdrijven tegen de openbare orde (cijfers van 2020). De rest van de top 5 ziet er als volgt uit: Brunssum (2,6%), Kerkrade (2,5%), Heerlen (2,2%) en Roermond (2,2%).

Figuur 1: Aantal jongeren dat werd verdacht van een delict, uitgesplitst naar misdrijf en overtreding (2019-2022)



Ook professionals geven aan dat jeugdige betrokkenheid bij ondermijnende criminaliteit een serieus probleem is in de gemeente Venlo. Sommige jongeren komen al vanaf de leeftijd van 12 jaar in aanraking met ernstige vormen van criminaliteit. Het begint vaak met spijbelen, kleine delicten en betrokkenheid van jeugdhulpverlening. Ook is er een beeld van oudere jongeren die loopjongens van 15 á 16 jaar ronselen om zelf te kunnen groeien. Uit de criminaliteit stappen is vervolgens moeilijk, omdat de jongeren en zelfs de ouders onder druk worden gezet om schulden af te lossen.

“Jongeren in de georganiseerde criminaliteit is een groot probleem, niet persé qua omvang maar meer het feit dat kinderen op jonge leeftijd de criminaliteit worden ingezogen”.

Een aantal professionals bevestigt dat jongeren in Venlo mogelijk vaker in aanraking komen met ondermijnende criminaliteit dan jongeren in omliggende gemeenten. Als voornaamste redenen worden de grensligging van Venlo en de armoedeproblematiek in de regio genoemd. Venlo is een grensstad en omdat er veel vraag is naar drugs door met name Duitsers, stijgt ook het aanbod en de verkoop van drugs.

Ook jongeren zelf geven aan dat ondermijnende criminaliteit zichtbaar aanwezig is in de gemeente Venlo. De grensligging en de armoedeproblematiek worden eveneens als voornaamste oorzaken hiervan genoemd. Daarnaast noemen zij het gebrek aan toekomstperspectief als een reden voor jongeren om de criminaliteit in te gaan⁷.

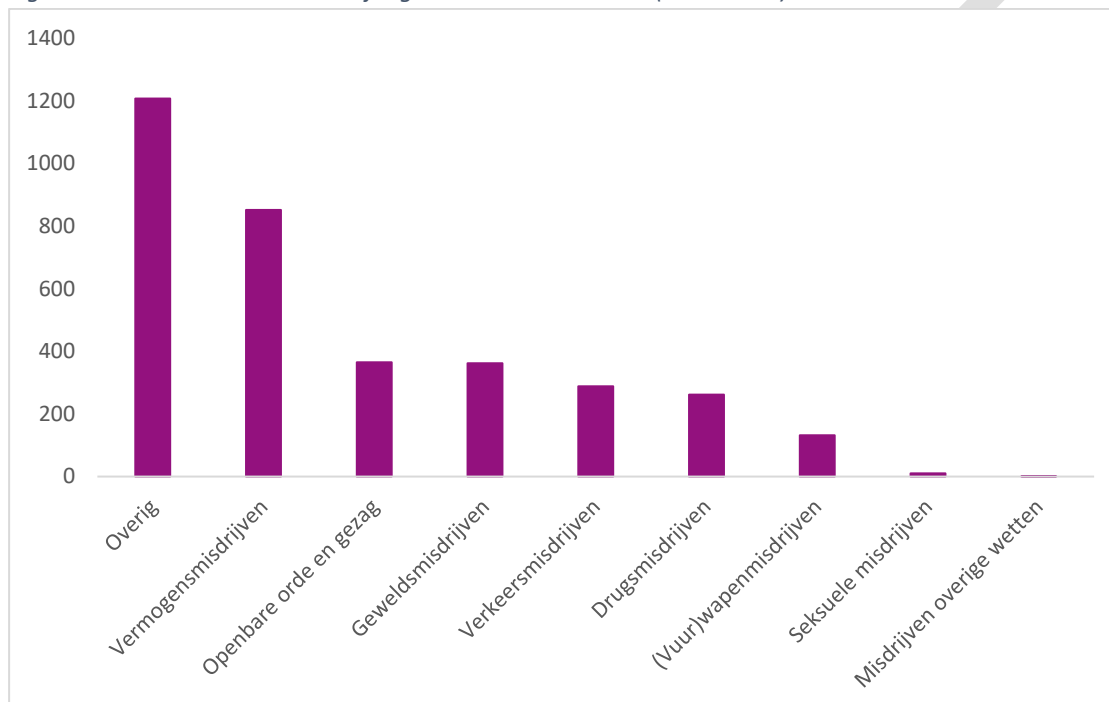
“De grensligging maakt voor de jeugd de drempel lager om in de drugshandel te gaan. Verder speelt het missen van perspectief een rol. Dan krijgen jongeren iets aangeboden, waar ze dan eerder op in gaan. Armoede in het gezin speelt ook een rol. Jongeren willen bijvoorbeeld helpen om geld binnen te brengen voor de familie”.

⁷ Focusgroep 1.

3.1.2 Soort delict

Jongeren in de gemeente Venlo werden in de periode 2019 – 2022 verdacht van verschillende soorten delicten (zie figuur 2). Vooral vermogensdelicten (852), delicten openbare orde en gezag (365) en geweldsmisdrijven (362) werden geregistreerd. De grootste categorie is ‘overig’ (1207). Hieronder vallen bijvoorbeeld rijden zonder rijbewijs en vandalisme maar ook ondermijnende delicten als cybercriminaliteit en witwassen zijn onder deze categorie weggeschreven.

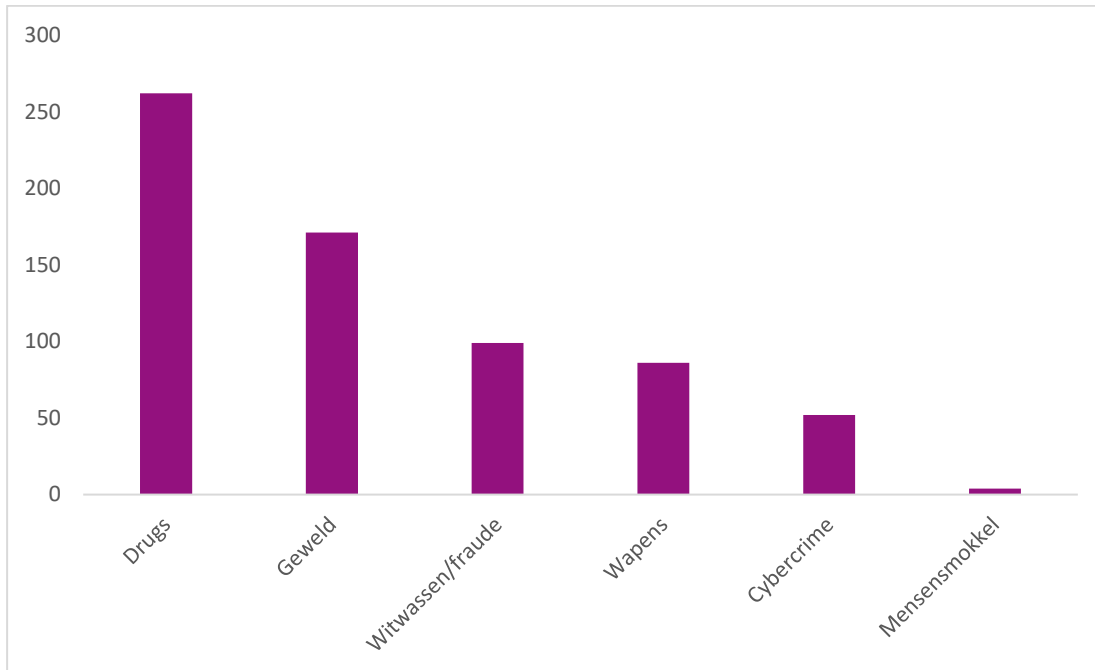
Figuur 2: Soorten delict waarvan jongeren werden verdacht (2019-2022)



In totaal kunnen 720 registraties als ondermijnd worden aangemerkt. Dit betekent dat in 21% van de gevallen waarin jongeren in de gemeente Venlo als verdachte werden aangemerkt, sprake was van ondermijnende delicten. Specifiek ingezoomd op de zwaardere, ondermijnende delicten binnen deze categorieën, komen drugs (262), geweld⁸ (171) en witwassen/fraude (99) het meest voor (figuur 3). Dat drugscriminaliteit het meest voorkomt, wordt onderstreept in de gesprekken met professionals.

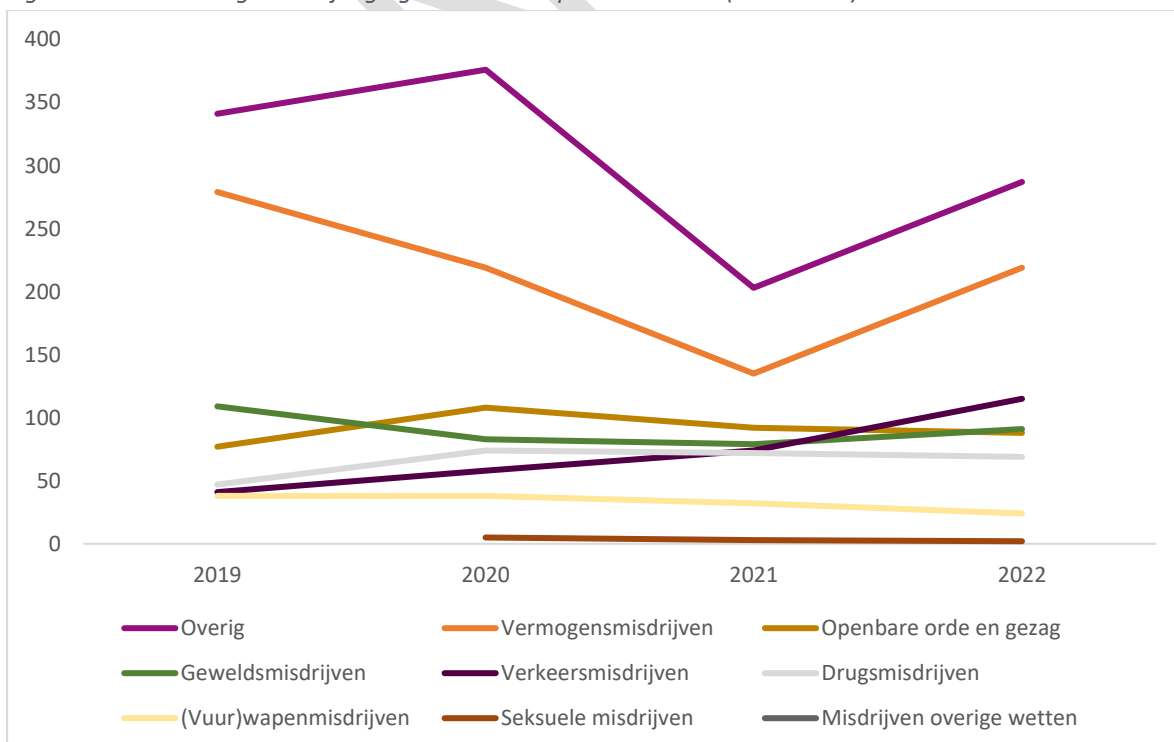
⁸ Hierbij zijn enkel ondermijnende geweldsdelicten meegenomen: bedreiging, zware mishandeling, doodslag/moord/, gijzeling en overige misdrijven tegen de persoonlijke vrijheid.

Figuur 3: Soorten ondermijnende delicten waarvan jongeren werden verdacht (2019-2022)



De ontwikkeling van het aantal jeugdigen dat verdacht wordt van een delict over de afgelopen jaren laat per delict soort een wisselend beeld zien (figuur 4). Het aantal registraties van delicten in de categorieën overig, vermogen, geweld en verkeer stijgt, terwijl het aantal registraties voor drugsdelicten, openbare orde delicten en (vuur)wapenmisdrijven juist daalt. Behalve voor verkeersmisdrijven ligt het aantal registraties voor alle categorieën lager dan in 2019.

Figuur 4: Ontwikkeling aantal jeugdige verdachten per delict soort (2019-2022)



Uit de interviews met professionals blijkt dat de betrokkenheid van Venlose jongeren bij ondermijnende criminaliteit door alle professionals als een (groot) probleem wordt gezien. Geld maken en geld verdienen is heel belangrijk voor jongeren, waarbij vooral drugsbezit en drugshandel worden waargenomen.

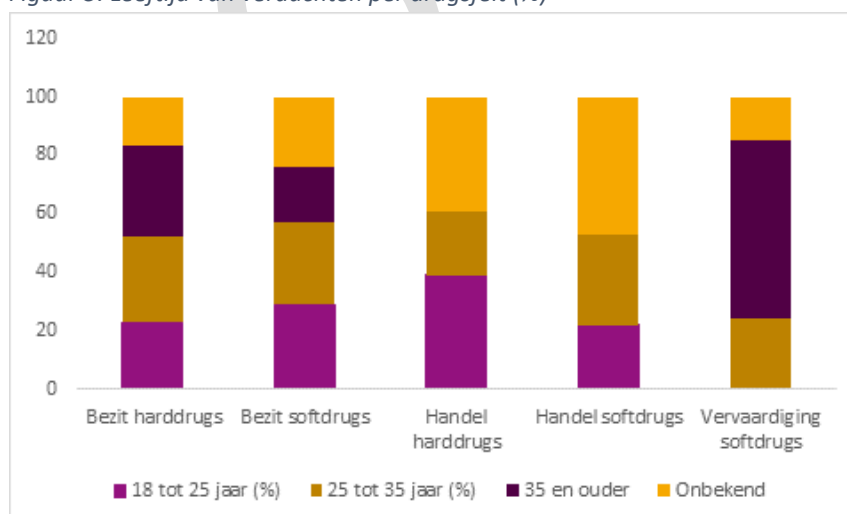
Er zijn signalen dat jeugdigen soms al op basisscholen worden gebruikt om pakketjes rond te brengen of worden ingezet voor de drugshandel. Daarnaast noemen professionals signalen over jeugdigen die worden ingezet als geldezels en signalen over sextortion⁹. Ook zijn er signalen van handel op digitale platforms, waar de politie geen zicht op heeft. Eén professional geeft verder aan dat geweld bij alle leeftijden speelt, vermogensdelicten vanaf 16 á 17 jaar en dat 18 á 20 jarigen interessant zijn voor grotere dealers omdat zij betrouwbaarder worden geacht.

3.1.2.1 Drugscriminaliteit

Nader ingezoomd op ondermijnende delicten plegen jongeren in Venlo het vaakst drugs gerelateerde delicten. Dit komt overeen met het beeld dat Limburg breed werd gevonden (RIEC Limburg, 2022). In de gemeente Venlo werden in de periode 2019-2022 ruim 250 jongeren verdacht van een drugsdelict. Hierbij ging het in de meeste gevallen om bezit van softdrugs (37%) en harddrugs (27%) en de handel in harddrugs (18%). Jongeren worden nauwelijks in verband gebracht met de productie van drugs (3%).

In het dashboard 'Zicht op Ondermijning'¹⁰ wordt een uitvoerig beeld gegeven van de drugscriminaliteit in de gemeente Venlo. Het dashboard geeft een beeld van de leeftijdsverdeling van verdachten per drugsdelict over de periode 2015-2019. Jongeren in de leeftijdsgroep 18 tot 25 jaar lijken een belangrijk aandeel te hebben in het totaal aantal verdachten van bezit harddrugs (23%, 40 personen), bezit softdrugs (29%, 40 personen), handel harddrugs (39%, 20 personen) en handel softdrugs (22%, 10 personen) (figuur 5). De informatie over jongeren onder 18 jaar lijkt onbekend of onderdrukt.

Figuur 5: Leeftijd van verdachten per drugsfeit (%)



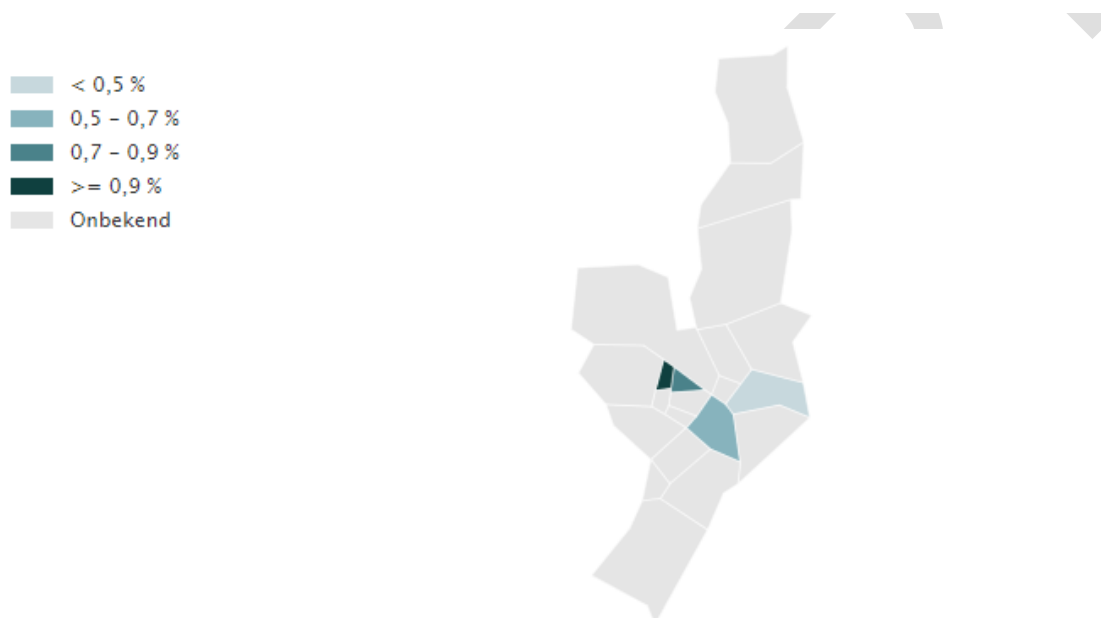
9 Sextortion is afpersing met een seksueel getinte foto of video van het slachtoffer.

10 City Deal Zicht op ondermijning via <https://www.zichtopondermijning.nl/>.

Aandeel jeugdige verdachten

Jeugdige verdachten lijken een aanzienlijk aandeel te hebben binnen de drugscriminaliteit in de gemeente Venlo. Uit het dashboard Zicht op Ondernijning blijkt dat in totaal 530 personen (0,5% van het totaal aantal inwoners) van de gemeente Venlo in de periode 2015-2019 verdacht werd van een drugsdelict. Ruim 100 personen (0,4% van het totaal aantal jeugdige inwoners) van de gemeente Venlo worden geclassificeerd als 'jonge' verdachten in de leeftijdsgroep 18-23 jaar. Ook Nederland breed is het aandeel 'jonge' verdachten gelijk aan 0,4% van het totaal aantal inwoners. Uitgesplitst naar wijk is er enkel informatie beschikbaar over het aandeel 'jonge' verdachten in de wijken Klingerberg (1,0%), Blerick-Noord (0,8%), Venlo-Zuid (0,6%) en Venlo-Oost-Noord (0,4%) (figuur 6).

Figuur 6: Aandeel jonge verdachten (18 t/m 23 jaar) (drugsdelicten) in Venlo naar woonwijk (%)



Bron: Zicht op Ondernijning

Op basis van persoonskenmerken heeft Zicht op Ondernijning met een clusteranalyse data-gedreven profielen gemaakt van verschillende typen drugsverdachten. Voor elk type drugsdelict worden drie profielen van veelvoorkomende combinaties van kenmerken getoond en wordt per gemeente gevisualiseerd welk percentage van de verdachten in die gemeente in de verschillende profielen valt. De kenmerken van profiel 3 zijn de volgende: 16-25 jaar, thuiswonend kind, inkomen onbekend en woongemeente gelijk aan pleeggemeente. In de gemeente valt 43% (70 personen) van het aantal verdachten van een drugsfeit in de gemeente Venlo in profiel 3. Op het niveau van Nederland is dit 40% van het aantal verdachten en ook op Limburgs niveau is dit 40%. Venlo scoort dus hoger dan het Limburgs en Nederlands gemiddelde op dit profiel.

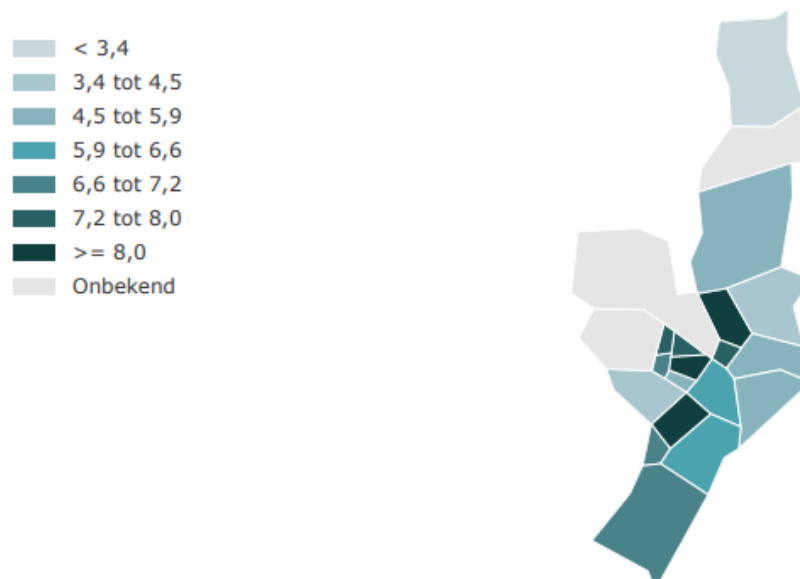
Jonge aanwas in de gemeente Venlo

Jonge kinderen en jongeren kunnen vrijwillig of gedwongen (bewust of onbewust) betrokken raken bij georganiseerde drugshandel. Ze worden bijvoorbeeld betaald om pakketjes te bezorgen, te helpen bij de productie (hennepsteelt) of worden gevraagd of gedwongen om drugs te dealen. Voor de leeftijdsgroep 8 tot en met 23 jaar is op basis van verschillende persoons-, huishoud- en buurtindicatoren binnen Zicht op Ondernijning een model gemaakt om te bepalen hoeveel kinderen en jongeren per gemeente, wijk en buurt een hoog risico hebben om in de drugscriminaliteit te belanden.

Het model geeft per gemeente, per wijk en per buurt een risicoscore voor jonge aanwas in de drugscriminaliteit. Deze score geeft aan in hoeverre er een verhoogd risico is voor jongeren om in de drugscriminaliteit te belanden. De risicoscore wil niet zeggen dat er in een gemeente, wijk of buurt ook daadwerkelijk meer jongeren in de drugscriminaliteit belanden. Het is een indicatie met betrekking tot de kwetsbaarheid voor jonge aanwas in een bepaald gebied.

Het percentage hoog-risicjongeren voor de gemeente Venlo wordt berekend op 6,6% (1.150 personen). Dit percentage wordt gezien als een hoog risico. Ter vergelijking is het percentage hoog-risicjongeren voor Nederland berekend op 5,0% en voor de provincie Limburg op 4,9%. Uitgesplitst naar wijk scoren de wijken Blerick-Midden (9,9%), Venlo-Noord (9,5%) en Tegelen-Centrum (8,0%) het hoogst (zie figuur 7).

Figuur 7: Risicoscore jonge aanwas per wijk in de gemeente Venlo (peiljaar 2019)



Bron: Zicht op Ondernijning

Het voorspelmodel dat wordt gebruikt om de risicoscore te berekenen is opgebouwd uit verschillende indicatoren. In tabel 3 worden de meest voorspellende indicatoren weergegeven voor de gemeente Venlo.

Tabel 3: Indicatoren risicomodel gemeente Venlo

Volgorde	Indicator
1	Eerder verdacht geweest (%)
2	Leeftijd (jaren)
3	Geslacht is man (%)
4	Verdachte familieleden (%)
5	Woningwaarde buurt (x 1000 euro)
6	Bureau HALT registratie (%)
7	Woningen in bezit woningcorporatie in buurt (%)
8	Bevolkingsdichtheid buurt (inwoners/km ²)
9	Oppervlakte buurt (ha)
10	Woningen vanaf bouwjaar 2000 in buurt (%)

Bron: Zicht op Ondernijning

Alle geïnterviewde professionals nemen signalen waar van jongeren die betrokken zijn bij drugshandel. Eén professional noemt vooral de groep 17 tot 19 jarigen, omdat deze groep kan zwijgen als ze opgepakt worden. De soorten drugs waarin gehandeld wordt en die genoemd worden zijn voornamelijk 'Filipijntjes', 'Snelle' (combinatie speed en coke), designer drugs en hennep. Eén professional geeft aan dat allochtone jongeren vooral geïnteresseerd zijn in cannabis, snus, vapes en lachgas. Autochtone jongeren vooral in cannabis en harddrugs. Meerdere professionals noemen vapes als een trend, zelfs kinderen van 11 en 12 jaar zouden al vapes op de basisschool.

“Veel signalen van designerdrugs. Deze worden veel gebruikt. Makkelijk in de aanschaf en geen pakkans bij verkopen. Ook minderjarigen gebruiken en kopen ruim in via internet”.

Drugshandel vindt niet op specifieke locaties plaats. De drugs wordt veelal besteld via een drugslijn, WhatsApp of Telegram en vervolgens door de dealers bezorgd. De professionals geven aan dat jongeren voornamelijk dealen om hun eigen gebruik te kunnen financieren. Drugshandel wordt ook gezien als makkelijk geld verdienen.

Er zijn nagenoeg geen signalen van betrokkenheid van jongeren bij drugsproductie. Dit komt overeen met de bevindingen zoals opgenomen in figuur 5. Eén professional noemt één specifiek geval, waarbij een meisje hennep toppen knipte in de illegale hennepplantage van een familielid.

Ook jongeren noemen drugscriminaliteit als de meest voorkomende vorm van ondermijnende criminaliteit onder jeugd in de gemeente Venlo. Het gebruik van drugs en daarmee ook de criminaliteit eromheen lijkt enigszins genormaliseerd te zijn onder de jeugd. In het uitgaansleven en op festivals gebruikt een groot deel van de jongeren drugs. Het gaat daarbij om veel verschillende soorten, maar de pillen en poeders zijn vaak het populairst omdat ze makkelijk binnen te krijgen zijn. Ook buiten het uitgaansleven worden jongeren geconfronteerd met drugscriminaliteit. Een respondent noemt auto's die voor de hockeyclub geparkeerd staan en vanuit daar cannabis aan de jongeren verkopen¹¹.

¹¹ Focusgroep 2.

“Je kunt er heel makkelijk aankomen. Dat merken we ook bij ons in de vriendengroep. Je kunt gewoon bellen en dan komen ze het brengen. Vaak is ook wel het motto: “iedereen doet het toch”.

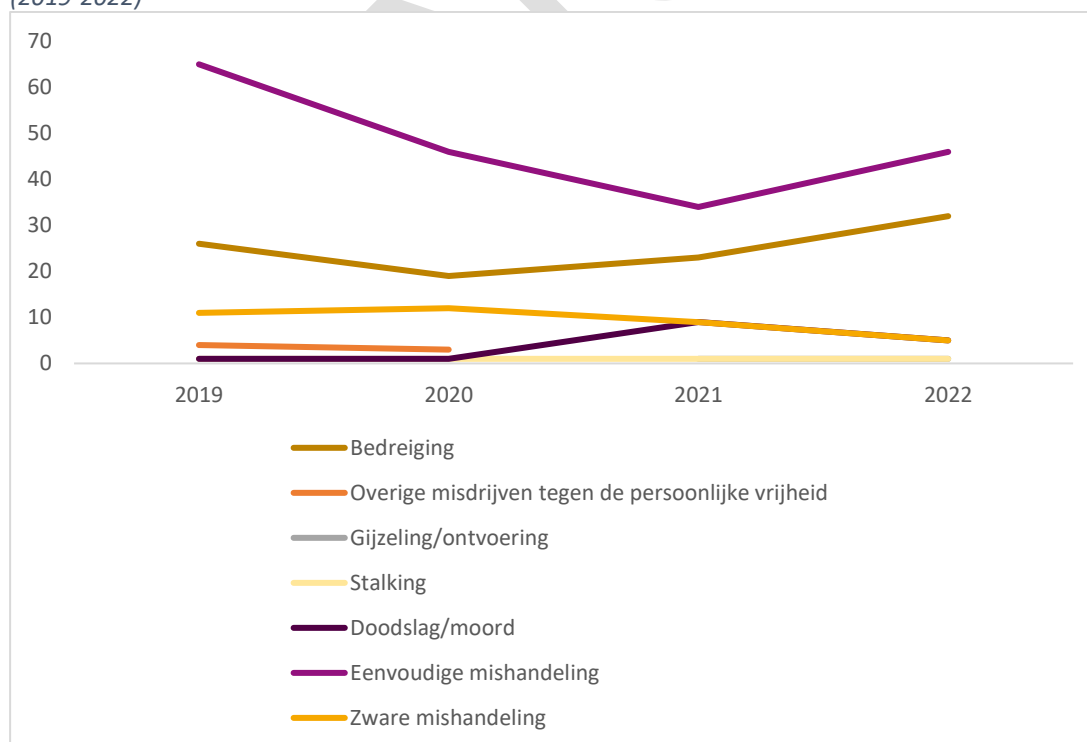
“Ik heb het vermoeden dat jongens in de klas dealer zijn. Ze hebben ook meerdere telefoons. Het is makkelijk verkrijgbaar en iedereen kent wel iemand die weet hoe je eraan moet komen. Het begint vaak al in de brugklas. Wat opvalt is dat dit wel de kinderen zijn met een sociaal zwakkere achtergrond en/of migratieachtergrond. Het verspreid zich vaak op de school, en zo zie je vaak dat opeens een hele groep dealt. Je wordt ook erg gepusht, als je niet mee doet wordt je gepest”.

3.1.2.2 Geweld

In de gemeente Venlo werden in de periode 2019-2022 ruim 350¹² jongeren verdacht van een geweldsdelict. Hierbij gaat het vooral om eenvoudige mishandeling (191), bedreiging (100) en zware mishandeling (37).

Zowel op landelijk als op Limburgs niveau is de afgelopen jaren een trend zichtbaar van een toename van geweldsdelicten onder jongeren (RIEC Limburg, 2022). Ook in de gemeente Venlo stijgt het aantal geweldsmisdrijven tussen 2020 en 2022, ondanks een lichte daling in 2021. Nader ingezoomd op geweldsmisdrijven lijken vooral het aantal bedreigingen en het aantal eenvoudige mishandelingen toe te nemen. Ook het aantal registraties doodslag/moord nam toe tussen 2019 en 2022. Het aantal zware mishandelingen nam juist af.

Figuur 8: Aantal jeugdige verdachten van geweldsdelicten¹³, uitgesplitst naar delict, in ontwikkeling over de tijd (2019-2022)



¹² Dit betreft het totaal aantal geweldsdelicten inclusief de categorie eenvoudige mishandelingen.

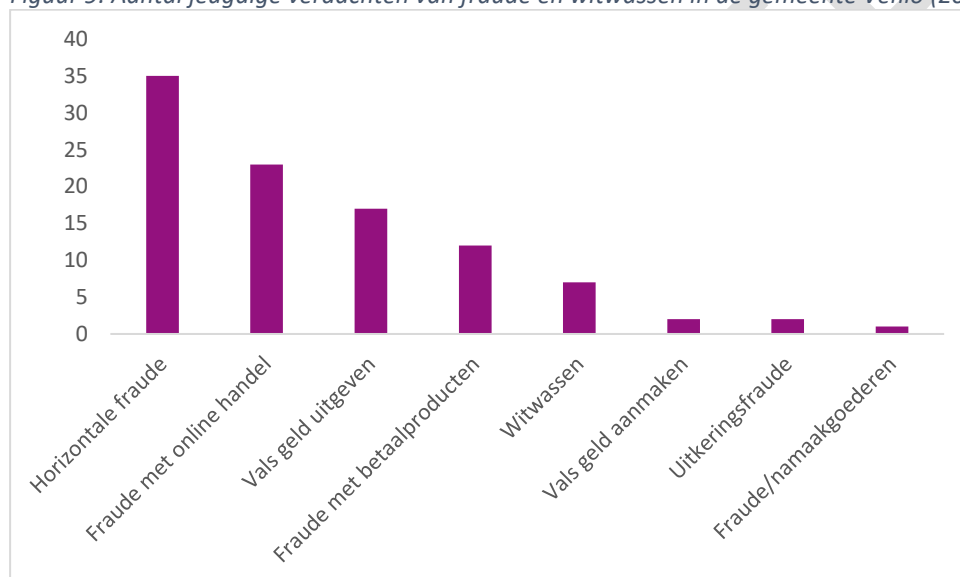
¹³ Het aantal gijzelingen/ontvoeringen is dusdanig laag dat het niet zichtbaar is in de figuur(2 in totaal).

De gesprekken met de experts laten een ander beeld zien. Meer dan de helft van de professionals zegt weinig tot geen signalen over jongeren in relatie tot zwaardere geweldsdelicten te hebben ontvangen. Incidenteel vinden er wel incidenten (steekpartijen en afranselingen) plaats. In de betreffende gevallen gaat het om geweld tussen jongeren onderling. Eén professional geeft aan dat bij geweld in relatie tot georganiseerde criminaliteit vaak geen jongeren betrokken zijn. Dit betreffen veelal ouderen. Eén andere respondent zegt dat er juist sprake is van veel zwaar geweld onder jongeren. Volgens deze respondent is er sprake van een harde straatcultuur in bepaalde wijken in Venlo.

3.1.2.3 Fraude en witwassen

Ook verschillende vormen van fraude en witwassen komen regelmatig naar voren in de registraties (figuur 9). In de periode 2019-2022 werden ongeveer honderd jongeren verdacht van een ondermijnend vermogensdelict. Hierbij ging het vooral om horizontale fraude¹⁴ (35%), fraude met online handel (23%) en vals geld uitgeven (17%).

Figuur 9: Aantal jeugdige verdachten van fraude en witwassen in de gemeente Venlo (2019-2022)



Het delict witwassen betreft 7% van de registraties van ondermijnende vermogensdelicten. Dit is opvallend omdat het snel verdienen van geld als een belangrijke motiverende factor voor jeugd wordt gezien om zich met criminele activiteiten in te laten. Ook uit het fenomeenonderzoek Jeugdige Ondermijners Limburg (RIEC Limburg, 2022) kwam naar voren dat jongeren nauwelijks betrokken zijn bij witwassen volgens politieregistraties. Uit het werkveld en de registraties van de Financial Intelligence Unit (FIU) kwam echter een ander beeld naar voren. Dat witwassen niet of nauwelijks uit de cijfers blijkt, kan komen omdat er geen aangifte wordt gedaan of omdat er geen sprake is van een volledige registratie.

Uit de interviews blijkt dat nagenoeg alle geïnterviewde professionals signalen van witwassen onder jongeren opmerken. Veelal betreft het patsergedrag, geuit door middel van het dragen van dure merkkleding. Ook het rijden in dure huurauto's en het bezit van (grote) sommen contant geld worden

¹⁴ Horizontale fraude houdt in dat de fraude gepleegd wordt tegen een burger, een financiële instelling of een bedrijf.

genoemd. Een duidelijke kanttekening in relatie het mogelijk witwassen met de aankoop van dure merkkleding, is de populariteit van nep-kleding (merkvervalsingen) onder jongeren. Meerdere professionals noemden het probleem en de populariteit van deze nep-kleding. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat de dure goederen niet door de jongeren zelf zijn aangeschaft, maar dat de ouders of een derde de goederen heeft aangekocht en daarmee de daadwerkelijke witwashandeling heeft uitgevoerd.

“Patserjongeren die rijden in dikke auto's, met merkkleding en veel cashgeld waar ze mee pronken”.

Jongeren zien andere jongeren om zich heen ineens dure merkkleding dragen of veel luxe goederen aanschaffen. Soms hebben ze ineens veel contant geld op zak. Het vermoeden is dat dit geld verdiend wordt met drugshandel¹⁵.

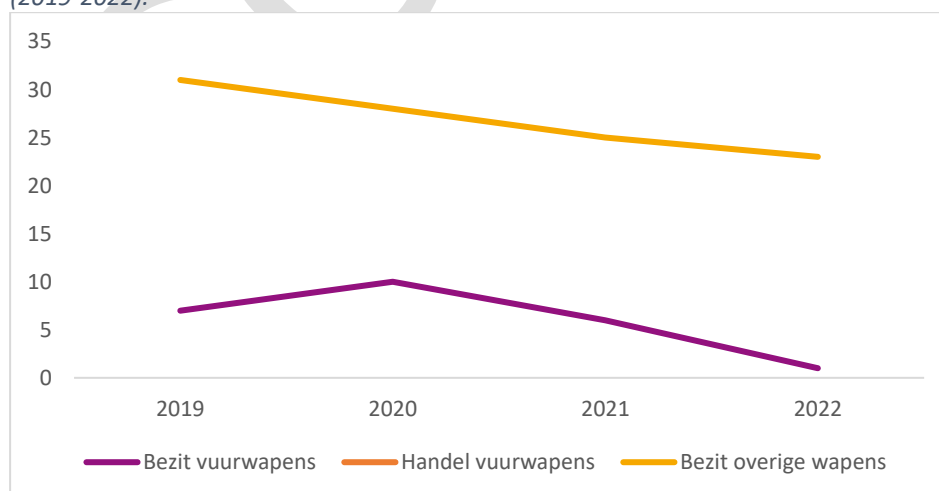
“Ik heb veel klasgenoten die veel merkkleding hebben. Ze zeggen dat dit dan van hun ouders is terwijl ik wel weet dat die dat niet kunnen betalen, diegene doet dan aan drugsverkoop”.

3.1.2.4 Wapens

Jongeren in de gemeente Venlo werden in de periode 2019-2022 132 keer verdacht van een wapenmisdrijf. Hierbij gaat het in het merendeel van de gevallen (81%) om bezit overige wapens (zoals messen). Bijna 20% van de registraties heeft betrekking op het bezit van een vuurwapen. In 0,8% gaat het om de handel in vuurwapens.

Uit het onderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg (RIEC-Limburg, 2022), komt naar voren dat er een toename zichtbaar is van vuurwapenbezit onder jongeren in Limburg. In de gemeente Venlo neemt zowel het (geregistreerde) bezit van overige wapens als het (geregistreerde) bezit van vuurwapens onder jongeren af vanaf 2019 (figuur 10). Hetgeen zich eventueel onder de radar afspeelt, is niet meegenomen in deze cijfers.

Figuur 10: Aantal jeugdige verdachten van wapenmisdrijven¹⁶, uitgesplitst naar delict, in ontwikkeling over de tijd (2019-2022).



¹⁵ Focusgroep 2.

¹⁶ Handel in vuurwapens komt slechts één keer voor in 2021 en valt daardoor weg in de figuur.

“Veel jongeren hebben een wapen in bezit, voornamelijk messen”.

Bij het dragen en gebruiken van wapens onder jongeren kan naast de eerder genoemde vuurwapens onder meer gedacht worden aan messen. Alle voor dit onderzoek geïnterviewde professionals ontvangen signalen van messenbezit onder jongeren. Meerdere professionals geven aan dat jongeren de messen vooral dragen om zichzelf te verdedigen. Vooral om te dreigen met geweld, ze worden niet veel gebruikt. Eén professional geeft aan dat vooral 14 tot 16 jarigen messen dragen. Er zijn geen concrete signalen over vuurwapens bekend bij de geïnterviewde professionals. Eén professional geeft aan een vuurwapen aangetroffen te hebben, dat na controle echter niet echt bleek te zijn. Eén andere professional heeft gehoord dat jongeren vuurwapens dragen, maar heeft de vuurwapens zelf nog nooit daadwerkelijk gezien.

Ook jongeren zien vaak dat jongeren messen dragen. Vooral als statussymbool of om indruk te maken op vrienden. Eén respondent noemt ook het dragen van vuurwapens¹⁷.

“Ik weet van veel vrienden dat ze wapens dragen. Voor zelfverdediging of omdat ze het verzamelen. Ik ken ook iemand die pistolen had, hij nam deze ook mee naar school”.

3.1.2.5 Mensenhandel

In de politieregistraties komen geen registraties over mensenhandel naar voren. Ook in het onderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg (RIEC Limburg, 2022) bleek dat er nauwelijks registraties zijn over jeugdige verdachten van mensenhandel. Het vermoeden is dat hier sprake is van onder-registratie.

Mensenhandel kent meerdere verschijningsvormen waaronder criminele uitbuiting en seksuele uitbuiting. Uit onderzoek (2020) van het Centrum Kinderhandel en Mensenhandel (CKM) blijkt dat er weinig bekend is over criminele uitbuiting, waardoor slachtoffers niet als zodanig worden herkend en als dader behandeld en/of bestraft worden. Verder blijkt dat criminele uitbuiting van jongeren een grote blinde vlek vormt voor zowel het zorg- als het veiligheidsdomein in Nederland. Het verkennend onderzoek van het CKM onder scholen laat zien dat ruim de helft (55 procent) van de middelbare scholen zegt zich zorgen te maken over mogelijke criminele uitbuiting op hun school. Eén op de tien ondervraagde scholen zegt maandelijks of zelfs meerdere keren per maand signalen hiervan te krijgen.

Seksuele uitbuiting is de meest voorkomende vorm van mensenhandel. Uit de dadermonitor van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen (2022) blijkt dat daders van seksuele uitbuiting relatief jong zijn. Een derde van hen is jonger dan 23 jaar op het moment van plegen. Ook seksuele uitbuiting is een delict dat vaak buiten beeld van opsporingsinstanties blijft.

Uit de in dit onderzoek gevoerde interviews blijkt dat meer dan de helft van de professionals geen tot weinig zicht heeft op jongeren in relatie tot mensenhandel. Er zijn vermoedens, maar geen concrete voorbeelden. De concrete signalen die er zijn zien op enkele gevallen van jonge meisjes en jongens in relatie tot mogelijke loverboy-praktijken.

¹⁷ Focusgroep 2.

“Signalen van jonge jongens voor loverboypraktijken in discotheken. Worden eerst gepaaid met geld en cadeautjes en vervolgens gebruikt”.

Twee experts noemen signalen van jongeren die als geldezel gebruikt worden. Hierbij gaat het om het bewust of onbewust ter beschikking stellen van pinpassen en het op naam zetten van voertuigen. Eén professional gaf aan alleen bekend te zijn met jongeren die vrijwillig deelnemen aan criminele activiteiten, met als motivatie het financieel gewin.

“Veel signalen van jongeren die gebruikt worden als geldezel. Pakkans is groot en vervolgens krijgen de jongeren zeven jaar geen bankrekening meer, waardoor werk vinden moeilijk is. Jongeren weten wat er gebeurt, maar overzien de gevolgen niet”.

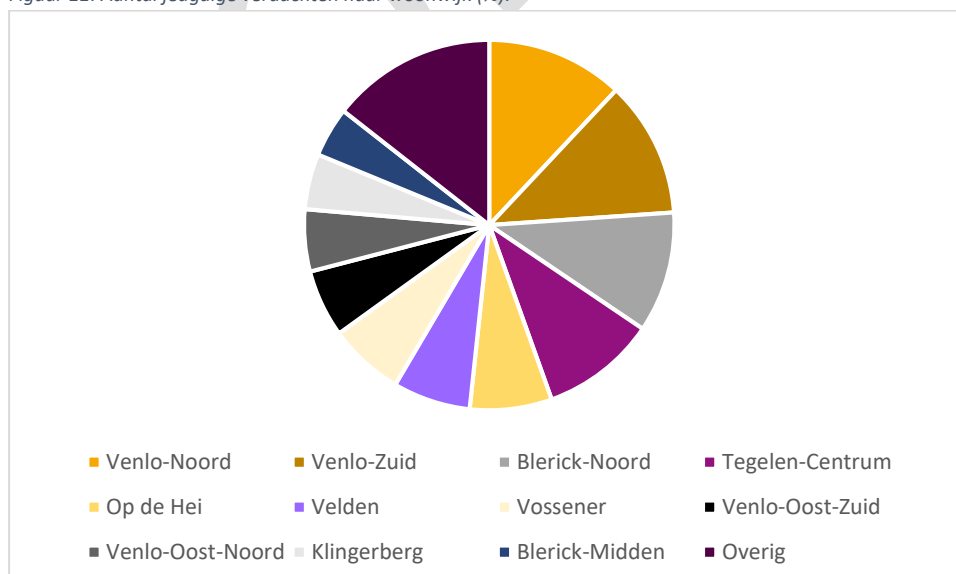
De interviews met experts in het onderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg bevestigen de voornoemde signalen in relatie tot loverboy-praktijken. Tevens waren er signalen van sexting en jongeren die hun bankrekening ter beschikking stellen.

Jongeren zelf noemen het ter beschikking stellen van de bankrekening als een regelmatig terugkerend fenomeen. Eén jongere geeft aan zeker twee mensen te kennen die hiervoor gepakt zijn en nu geen bankrekening meer kunnen openen.

3.1.3 Locaties in Venlo

De cijfers laten zien dat jongeren die betrokken zijn bij criminaliteit en woonachtig zijn in de gemeente Venlo verspreid wonen over de gemeente Venlo (zie figuur 11). De wijken die het meest naar voren komen uit de politiecijfers zijn Venlo-Noord (12%), Venlo-Zuid (11,9%) en Blerick-Noord (10,6%). De cijfers geven geen beeld van het aantal jongeren dat woonachtig is buiten de gemeente Venlo, maar wel delicten pleegt binnen de gemeente.

Figuur 11: Aantal jeugdige verdachten naar woonwijk (%).



Als het aantal jeugdige verdachten wordt afgezet tegen het aantal jongeren dat woont in de wijk scoren de wijken Vossener (2,41%), Velden (2,07%) en Venlo Noord (2,05%) relatief het hoogst.

De Venlose wijken die het vaakst naar voren komen als pleeglocatie zijn Venlo Centrum (26%), Venlo-Zuid (11%) en Venlo-Oost-Noord (10%).

In de interviews worden door professionals ook een aantal specifieke wijken van de gemeente Venlo genoemd waar ondermijnende criminaliteit onder jongeren vooral voorkomt. Blerick (Vastenavondkamp) en Tegelen (Op de Hei) werden door de professionals het meest genoemd. Daarnaast werden ook Venlo-Oost (Op de Berg), Venlo-Noord, Venlo-Zuid, Klingerberg, Vossener en Belfeld door meerdere professionals genoemd.

“Vooral in Tegelen en Blerick zitten veel jongeren die in de criminaliteit zitten. Ook in Venlo-Zuid, maar minder dan in Tegelen en Blerick”.

Ook jongeren noemen een aantal wijken die in het bijzonder opvallen als het gaat om criminaliteit. Het gaat volgens hun vooral om de sociaal zwakkere wijken. Blerick, Vastenavondkamp, Klingerberg en Venlo-Zuid worden hierbij specifiek genoemd. Dit zijn locaties waar je ook gemakkelijk ruzie kunt krijgen met andere jongeren en met geweld in aanraking kan komen. De Lage Loswal wordt door een aantal jongeren genoemd als een locatie waar vooral drugshandel plaatsvindt. Ook de school wordt genoemd als een locatie waar drugshandel plaatsvindt. Daarnaast geven jongeren aan dat drugs niet op een vaste locatie worden verkocht. Dealers gebruiken sociale media als Snapchat en Telegram om in contact te komen en komen de drugs dan op bestelling langsbrengen¹⁸.

“Drugshandel vindt plaats op school. Eén persoon werd wel van school gestuurd maar dealde toen zeker al een jaar. Iedereen zei dat hij heel goed spul had, dus het ging vooral via mond tot mond reclame. Daarnaast gebruiken dealers ook Telegram en Snapchat, ze sturen je ook volgverzoeken en bieden dan drugs aan”.

3.1.4 Jeugdgroepen in Venlo

In het onderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg (RIEC Limburg, 2022), wordt onder meer aandacht gegeven aan het fenomeen jeugdgroepen. Hierin komt naar voren dat de traditionele vorm van kijken naar jeugdgroepen zoals lange tijd is gedaan, waaronder het onderscheid in hinderlijke, overlast gevende en criminele jeugdgroepen, niet altijd meer klopt. Groepen zouden zich minder ophouden in de openbare ruimte en zich veel meer digitaal groeperen.

Dit beeld wordt in de interviews bevestigd. Professionals geven aan dat jeugdigen veel meer een fluïde netwerk vormen via digitale wegen. En elkaar zo ook vinden. Uit de interviews blijkt verder dat er nog steeds jeugdgroepen bestaan in Venlo, maar voor zover bekend geen jeugdgroepen die tegenover elkaar staan.

¹⁸ Focusgroep 2.

“Er zijn wel vriendengroepen, maar geen die tegenover elkaar staan. Taferelen van drillrap zoals in Amsterdam spelen hier niet”.

De samenstelling van de jeugdgroepen varieert. De meeste deelnemers zijn 14 tot en met 16 jaar, maar er zijn ook 11 jarigen en 18 tot 20 jarigen die er omheen hangen. De groepen bestaan ook nagenoeg alleen uit jongens, vrijwel geen meisjes. Ook is steeds minder sprake van vaste groepen, één individu kan tot meerdere groepen behoren. De samenstelling van de groepen is ook divers. Deze is niet langer wijkafhankelijk en de groepen bestaan uit jongeren met verschillende achtergronden en nationaliteiten. Tenslotte geven de professionals aan dat eventuele ruzies tussen groepen vaak in relatie tot drugshandel plaatsvinden.

“Er is zeker sprake van rivaliteit tussen groepen. Ruzie tussen groepen inzake drugsklanten kan escaleren en leiden tot geweld”.

3.2 Betrokken raken bij ondermijnende criminaliteit

De stroom aan onderzoeken over de wijze waarop jongeren betrokken raken bij ondermijnende criminaliteit is eigenlijk pas recent op gang gekomen (Van Wijk, Van Esseveldt, Broekhuizen en Bervoets, 2021). Het is echter duidelijk dat nieuwe aanwas nodig is om de continuïteit van de criminele bedrijfsvoering te garanderen. Er komen uit de literatuur verschillende manieren naar voren waarop personen, waaronder jongeren, betrokken kunnen raken bij criminele netwerken en samenwerkingsverbanden (Van Wijk et al., 2021; Roks, Leukfeldt en Densley, 2020). Het toetreden van jongeren tot de georganiseerde misdaad loopt voor een deel geleidelijk via bestaande sociale netwerken van familie en vrienden uit de buurt. In andere gevallen is er sprake van een proces van ronselen en rekrutering en worden personen benaderd door andere criminelen (Van Wijk et al., 2021).

Professionals uit de gemeente Venlo zien zowel jongeren die geleidelijk instromen via criminele families en vrienden als jongeren die geronseld en gerekruteerd worden door andere criminele jongeren of volwassenen. Het hebben van criminele familiebanden wordt later in paragraaf 3.3.2 ook genoemd als een belangrijke risicofactor voor het betrokken raken bij criminele activiteiten. In de gemeente Venlo noemen professionals de aanwezigheid van verschillende criminele families als een belangrijke voedingsbodem voor jongeren om in de criminaliteit terecht te komen.

“Jongeren die vanuit familieverband in aanraking komen met criminaliteit zijn vaak de leiders. Zij ronselen de loopjongens op school”.

Ook instroom in de criminaliteit via bestaande sociale contacten vindt plaats. Jongeren in beide focusgroepen benoemen de korte lijntjes naar vooral drugsdealers. Alle jongeren kennen wel iemand in hun omgeving die drugs verkoopt. In sommige gevallen zou er sprake kunnen zijn van groepsdruk. Een voorbeeld hiervan is dat het wegbrengen van een pakketje ervoor zorgt dat een jongere (nog) meer bij de groep hoort.

“Iedere jongere zit wel in een groep waar een dealer of grootgebruiker in zit. Er zijn ook veel jongeren die nee zeggen en het niet doen, dan zie je ze ook niet meer. Er is een grote groep van jongeren die zo wel meegeslept wordt. Groepsdruk bij een vaste groep vrienden wordt niet gezien, meer de groep eromheen”.

“Bij de jongere jongens zitten wel families erachter, bij oudere jongeren kan groepsdruk enigszins een rol spelen. Jongeren kopen voornamelijk van jongeren. Je ziet zelden dat men koopt van een volwassene”.

Daarnaast noemen nagenoeg alle professionals signalen van het ronselen van jongeren. Vooral scholen worden aangeduid als een plek waar het ronselen van jongeren plaatsvindt en met name op scholen voor speciaal onderwijs. Jongeren (leiders) ronselen andere 'zwakkere' jongeren (loopjongens) en proberen deze eveneens in de criminaliteit te trekken.

Eén professional geeft aan dat een nieuwe generatie jongeren de rol overneemt van de vorige generatie, omdat de oude generatie gestopt is of boven de 18 is en uit het zicht verdwijnt. De werkwijze verandert ook. Vroeger kwamen jongeren naar een vaste plek, nu bewegen ze zich meer in voertuigen. Criminaliteit wordt steeds minder zichtbaar. Jongeren waarschuwen elkaar ook sneller via bijvoorbeeld WhatsApp voor de aanwezigheid van politie.

“Vaak gaat het om jongeren met gedragsproblemen. Deze zijn al extra kwetsbaar. Vaak hebben ze ook ouders die daar niet mee kunnen omgaan. Scholen voor speciaal onderwijs is een plek waar jeugdigen geronseld worden”.

Ook in de gesprekken met jongeren wordt ronselen genoemd¹⁹.

“Ronselen? Ja, jongeren zijn makkelijk beïnvloedbaar, als ze snel geld kunnen verdienen doen ze het wel. Ik heb er wel eens van gehoord. Ik ken een jongen die op deze manier heel veel lachgas dealt”.

Eén professional geeft aan dat jongeren in Venlo eerst drugs gebruiken en vervolgens drugs gaan dealen. Dit begint dan met hennep. Vervolgens groeien ze door in het handelen van harddrugs. Bijvoorbeeld omdat aan hun wordt gevraagd of ze dat ook een keer willen verkopen.

Het doorgroeien van jongeren in de criminaliteit van lichtere vergrijpen naar steeds zwaardere vormen van criminaliteit is iets dat in de literatuur wordt erkend. Zo geven Weijers, Ferweda en Roks (2021) aan dat jongeren vaak eerder al in aanraking zijn geweest met politie en justitie voordat ze betrokken raken bij zware criminaliteit.

¹⁹ Focusgroep 2.

3.3 Factoren van invloed

Er zijn verschillende omstandigheden en factoren die eraan kunnen bijdragen dat jongeren in aanraking komen met criminaliteit. Hoewel er weinig onderzoeken uitgevoerd zijn naar risicofactoren in relatie tot specifiek de georganiseerde criminaliteit, zijn er een aantal die vooral in kwalitatief onderzoek steeds terug lijken te komen. Uit een kennissynthese van jongeren in de georganiseerde criminaliteit komen twaalf gefundeerde risicofactoren en 46 plausibele risicofactoren naar voren (De Boer, Ferwerda en Kuppens, 2022). Voor de huidige quickscan rijkt het te ver om al deze risicofactoren uit te diepen. Op basis van de beschikbare cijfers over de gemeente Venlo, de bevindingen uit de expertinterviews en de focusgroepen worden in deze paragraaf een aantal factoren besproken die mogelijk een risico vormen voor het betrokken raken van jongeren bij ondermijnende criminaliteit in de gemeente Venlo. Hierbij moet aanvullend nog worden gesteld dat factoren die van invloed kunnen zijn op crimineel gedrag onder jeugdigen veelal niet op zichzelf staan. Vaak is er sprake van een combinatie van factoren die de kans vergroten voor jongeren om het criminele pad te verkiezen (RIEC Limburg, 2022).

In deze paragraaf worden achtereenvolgens persoonlijke kenmerken, familiebanden, de gezinssituatie, de sociaal economische status, gedragsproblemen en vroegtijdig schoolverlaten uitgewerkt als mogelijke risicofactoren voor jongeren in de gemeente Venlo.

3.3.1 Persoonlijke factoren

Onder persoonlijke factoren vallen factoren gerelateerd aan geslacht, leeftijd, etniciteit en religie.

Uit eerdere onderzoeken blijkt dat jongens vaker in aanraking komen met ondermijnende criminaliteit dan meisjes (RIEC Limburg, 2022). Uit de Jeugdmonitor van het CBS (2020) blijkt dat in 2019 in totaal 17.530 minderjarigen verdacht werden van een delict. Hieronder waren slechts 3.810 meisjes. Ook in de expertinterviews wordt benadrukt dat het vaak jongens zijn die betrokken raken bij ondermijnende criminaliteit.

Meerdere studies hebben de invloed van leeftijd op rekrutering binnen georganiseerde criminaliteit onderzocht. De studies laten echter een wisselend beeld zien. Uit enkele onderzoeken blijkt dat leden van georganiseerde criminele groepen vaak jonger zijn dan “algemene” criminelen. Meerdere studies vinden juist een oudere populatie onder leden van georganiseerde criminele groepen (De Boer, Ferwerda en Kuppens, 2022). Uit het onderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg (2022) blijkt dat jongeren op steeds jongere leeftijd in aanraking komen met ondermijnende delicten. De expertinterviews bevestigen dit beeld.

“Jongeren van 15 en 16 jaar worden door twintigers ingezet om scooters te stelen in het buitenland. Lijken grotere netwerken te zijn”.

“Kinderen vanaf de brugklas (13 jaar) worden benaderd, maar soms zelfs al op basisscholen. Onder meer om pakketjes rond te brengen of voor de drugshandel”.

Professionals noemen dat ook allochtone jongeren een grotere kans lopen om met ondermijnende criminaliteit in aanraking te komen. Uit de literatuur blijkt dat gemarginaliseerd worden als persoon uit een etnische minderheid een risicofactor is voor het betrokken raken bij georganiseerde criminaliteit (De Boer, Ferwerda, Kuppens, 2022).

3.3.2 Familiebanden

In de literatuur worden familiebanden gezien als de belangrijkste risicofactor voor betrokkenheid van jongeren bij ondermijnende criminaliteit (De Boer, Ferwerda, Kuppens, 2022). Vanwege de risico's die het plegen van georganiseerde criminaliteit met zich meebrengt, speelt onderling vertrouwen een grote rol. Familieleden kunnen elkaar makkelijker introduceren bij criminele groepen, omdat verwantschap een basis legt voor vertrouwen (Kleemans en Van Koppen, 2020). De criminele familie is bij uitstek een omgeving waarbinnen het 'vak' al jong wordt afgekeken en waarbij er een sociale druk bestaat om zelf ook in te stromen in de misdaad (Van Wijk, et al. 2021).

Ook in de expertinterviews komen familiebanden naar voren als een belangrijke risico indicator.

“In de gemeente Venlo is ook vaak sprake van generationele problematiek. Sommige families zitten al generaties lang in de criminaliteit. Voor hen een normale manier om geld te verdienen”.

In beide focusgroepen noemen jongeren familiebanden als een belangrijke reden voor jongeren om in de criminaliteit te belanden.

“Een deel komt in de criminaliteit via familiebanden. Er was een schietpartij in Blerick, kinderen gingen toen op school hun ouders bellen om te checken of hun ouders niet betrokken waren”.

“Dan heb je al een soort voorbeeld. Daarnaast is geld verdienen ook wel heel aantrekkelijk, pakkans lijkt klein, de risico's vertellen ze je niet”.

3.3.3 Gezinssituatie

Ook de gezinssituatie van jongeren speelt volgens experts een belangrijke rol. Jongeren afkomstig uit gebroken gezinnen, waarvan de vader uit beeld is, zijn volgens hen vatbaarder om in de ondermijnende criminaliteit terecht te komen. Ook in de interviews met experts in het onderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg (2022) werd de gezinssituatie genoemd als een belangrijke factor. Onder meer het ontbreken van waardering vanuit thuis, huiselijk geweld, het ontbreken van medewerking van de ouders aan eventuele behandeltrajecten en ouders die zelf in de criminaliteit zitten kunnen crimineel gedrag van jongeren inleiden en bevorderen.

Ook uit de literatuur blijkt dat leden van georganiseerde criminele groepen vaker op groeien in een minder stabiele gezinssituatie, hoewel deze relatie niet significant is (De Boer, Ferwerda, Kuppens, 2022).

3.3.4 Sociaal economische status

Uit de Jeugdmonitor van het CBS (2020) blijkt dat jongeren uit een huishouden met een lager inkomen, een grotere kans hebben om geregistreerd te worden als verdachte door de politie. Het gebrek aan perspectief of motivatie vanuit ouders speelt hierbij een rol (RIEC Limburg, 2022). De gemeente Venlo staat in de top acht van Limburg als het gaat om het aantal kinderen dat leeft in armoede²⁰ (NJI, 2019). In de gemeente Venlo leeft 12,9% van de kinderen tot 18 jaar onder de armoedegrens. Gemiddeld in Nederland was dit in 2021 6,6%. Iets meer dan 5% van de huishoudens in de gemeente Venlo heeft een bijstandsuitkering.

Uit de cijfers van Venlo in Cijfers blijkt dat 23.9% van de huishoudens in de gemeente Venlo een voorziening van de Sociale Dienst heeft in 2021. Ruim 230 huishoudens hadden 6 of meer voorzieningen.

Ook in de voor dit onderzoek afgenomen interviews met professionals noemen meerdere respondenten dat de jongeren die betrokken zijn bij ondermijnende criminaliteit veelal afkomstig zijn uit gezinnen die in armoede leven. Eén respondent zegt daarover het volgende:

“Laaggeschoolde jongeren zijn eerst de slachtoffers en daarna de daders. Er is sprake van armoede in de thuissituatie. Ze nemen geen genoegen met supermarktloon en vragen drugsdealers of ze werk hebben”.

Verband houdend met de sociaal economische status noemen experts ook het gebrek aan toekomstperspectief voor deze jongeren als een mogelijke oorzaak om in de criminaliteit terecht te komen.

3.3.5 Emotionele- en gedragsproblemen

Emotionele en gedragsproblemen onder jongeren kunnen al op jonge leeftijd zichtbaar zijn volgens professionals. Zo kan het in de ontwikkeling van een kind op de basisschool al duidelijk worden dat het de “verkeerde kant” op gaat. De belangrijkste verklaring voor het ontstaan van gedragsproblemen is een negatieve spiraal tussen kenmerken of gedrag van een kind en de reactie van de omgeving daarop. Een belangrijke rol in dit proces spelen negatieve interacties tussen ouders en hun kinderen en tussen kinderen en jongeren onderling (RIEC Limburg, 2022). In verschillende onderzoeken worden antisociale persoonlijkheidskenmerken genoemd als een gefundeerde risicofactor voor betrokkenheid bij georganiseerde criminaliteit (De Boer, Ferwerda en Kuppens, 2022).

Ook in de expertinterviews worden gedragsproblemen genoemd als een indicator.

“Jongeren die betrokken raken bij criminaliteit zitten vaak al op speciale scholen, met aanwezige gedragsproblematiek”.

²⁰ Armoede is gedefinieerd als een huishoudinkomen dat lager ligt dan 120% van het beleidsmatig minimum.

Uit Venlo in Cijfers blijkt dat 3.045 jongeren in 2021 hulp behoeften van de gemeente. In 2.980 gevallen ging het om jeugdhulp. Het totaal aantal zorg en hulptrajecten is 2.065. Tussen 2020 en 2021 is het aantal jongeren met (jeugd)hulp gestegen. Echter het aantal zorg en hulptrajecten met betrekking tot jeugdhulp is sinds 2019 gedaald.

Uitgesplitst naar wijken in de gemeente Venlo valt het volgende op:

- Het aantal jongeren met jeugdhulp tussen 2019 en 2021 gestegen in bijna alle Venlose wijken. Alleen in Steyl en Het Ven zijn de aantallen gelijk gebleven en in Venlo Centrum en Arcen zijn de aantallen gedaald. Het aantal jongeren met jeugdhulp is het hardste gestegen (>40) in Velden, Klingerberg, Vossener, Blerick Noord, Midden en Zuid, Venlo Zuid, Venlo Zuid, Venlo Oost-Noord en Venlo Oost-Zuid;
- In elke wijk zijn de zorg en hulptrajecten met betrekking tot jeugdhulp gedaald tussen 2019 en 2021. Alleen in de wijk Boekend is het aantal zorg en hulptrajecten met betrekking tot jeugdhulp gelijk gebleven.

3.3.6 Vroegtijdig schoolverlaten

De school is één van de plekken waar kinderen en jongeren een groot deel van hun tijd doorbrengen. Het ligt daarom voor de hand om te veronderstellen dat de school een belangrijke rol heeft bij de ontwikkeling van jongeren en hun gedrag. In diverse criminologische benaderingen wordt school van oudsher als een belangrijke beschermende factor beschouwd die ervoor kan zorgen dat een jongere niet betrokken raakt bij criminaliteit (RIEC Limburg, 2022). Daar tegenover staat dat jongeren die problemen hebben op school zich vaker aangetrokken lijken te voelen tot ondermijnende criminaliteit. Vroegtijdig schoolverlaten wordt gezien als een belangrijke risicofactor voor betrokkenheid bij ondermijnende criminaliteit (De Boer, Ferwerda, Kuppens, 2022).

Volgens het Nederlands Jeugdinstituut (2019) scoort Venlo relatief gemiddeld als het gaat om voortijdige schoolverlaters (cijfers 2019). Ongeveer 0,5% van de jongeren van 12 tot 23 jaar verlaat het onderwijs zonder startkwalificatie.

Ook in de gesprekken met professionals worden spijbelen en slechte schoolresultaten genoemd als een mogelijk signaal van betrokkenheid bij criminaliteit.

3.4 Aanpak van ondermijnende jeugdcriminaliteit in Venlo

In deze paragraaf is er aandacht voor de lopende initiatieven en kansen in relatie tot de aanpak van ondermijnende criminaliteit onder jongeren in de gemeente Venlo.

Uit de interviews met professionals komt onder meer naar voren dat de gemeente Venlo en haar partners reeds diverse initiatieven ontplooit hebben om te voorkomen dat jongeren verzeild raken in de ondermijnende criminaliteit. Zo is er onder meer structureel een wijkgericht jongerenoverleg ingericht, vindt er een stuk vroeg signaleren plaats, is er sprake van een persoonsgerichte aanpak (PGA) en worden er straatcoaches ingezet. Naast voornoemde initiatieven is er een goede samenwerking met zorginstellingen, onderwijsinstellingen en de strafrechtketen.

Eén professional benoemt dat een repressieve aanpak vaak zal leiden tot het verplaatsen van een probleem.

“Bij interventies verplaatst het probleem zich naar omringende wijken. Bijvoorbeeld van Vastenavondkamp naar de Klingerberg en Vossener”.

Alle professionals onderstrepen daarnaast het belang van preventief werken. Eén professional noemt daarbij specifiek dat de focus bij preventie belangrijk is:

“Focus op dat ze het goed blijven doen en niet focussen op voorkomen dat ze het slecht gaan doen”.

Uit het kwalitatieve onderzoek blijkt dat professionals en jongeren nog voldoende kansen en mogelijkheden zien die eveneens kunnen bijdragen aan een succesvolle (preventieve) aanpak van ondermijnende criminaliteit onder jongeren in de gemeente Venlo.

In tabel 4 zijn enkele door de geïnterviewde professionals genoemde kansen opgenomen. Ook in de focusgroepen met jongeren zijn verschillende kansen voor de aanpak genoemd. Deze zijn opgenomen in tabel 5.

Tabel 4: Kansen benoemd door professionals in expertinterviews

Kansen	Omschrijving
Ervaringsdeskundigen	Maak gebruik van ervaringsdeskundigen. Mensen met een bepaalde levenservaring die op het rechte pad zijn gekomen, moeten in gesprek gaan met de jongeren.
Profiel jongerenwerkers	Ook de levens- en/of werkervaring van jongerenwerkers is belangrijk. Gebruik niet alleen jonge werknemers daarvoor. <i>“Als je iets kunt delen, dan geven de jongeren ook iets terug”.</i>
Communicatie	Communicatie tussen de verschillende instanties die met jongeren bezig zijn kan optimaler.
Verbeteren informatiepositie	De informatiepositie in het digitale domein is momenteel beperkt. Voor het verbeteren van de informatiepositie en het bepalen van de gewenste aanpak, is zicht op het digitale domein belangrijk en gewenst.
Zichtbaarheid	De fysieke aanwezigheid van de politie/wijkagenten en boa's is heel belangrijk. De laatste jaren is dit vermoedelijk door prioriteringen en/of capaciteitsgebrek fors afgenomen, waardoor ook het contact met de jongeren verdwijnt.
Voorlichting	De ouders dienen net als de jongeren voorlichting te krijgen over ondermijnende criminaliteit, zodat ondermijnende criminaliteit onder jongeren uit de taboesfeer komt. Het is belangrijk dat ouders in gesprek blijven met hun kinderen.
Toekomstperspectief	Een grote kans om jongeren uit de ondermijnende criminaliteit te houden is het bieden van toekomstperspectief aan alle jongeren. Door bij jeugdigen te investeren in kansengelijkheid wordt, ongeacht de afkomst, reeds getracht alle kinderen gelijke(re) opleidingskansen te bieden.

Tabel 5: Kansen benoemd door jongeren in focusgroepen

Kansen	Omschrijving
Locaties preventie	De jeugd is moeilijk te bereiken. Preventie moet zich dan ook richten op locaties waar jongeren verplicht moeten zijn. De school wordt als goede plek gezien. ²¹
Wijkteams	De gemeente heeft meerdere wijkteams nodig. Meer zichtbaarheid op straat voor jongeren. De straatcoaches kent men wel. Persoonlijk contact is belangrijk, ook met personen die dieper in de criminaliteit zitten. ^{21,22}
Hervormingen wijken	Hervorming van de wijken. Veel huisjesmelkers en vervallen woningen in bijvoorbeeld de Geresstraat in Vastenavondkamp. ²¹
Aandacht voor probleemwijken	De gemeente kent de probleemwijken. Dit speelt al jaren. De gemeente moet meer aandacht hebben voor de jongeren in deze wijken. ²²
Voorlichting door ervaringsdeskundigen	Voorlichting geven, maar niet door een docent of ambtenaar maar door iemand die in het criminele circuit heeft gezeten en daar echt op basis van ervaring over kan vertellen. Het liefst iemand die dicht bij de leeftijdsgroep staat. ²²
Voorlichting aan ouders	Voorlichting aan ouders geven is heel belangrijk. ²²
Voorlichting aan buitenlandse studenten	Voorlichting aan buitenlandse studenten geven over de gevolgen van drugsgebruik en drugshandel. ²²
Aanpassingen fysieke ruimte	Aanpassen van de fysieke ruimte als het gaat om donkere en afgelegen locaties zoals de Lage Loswal. ²²
Onderzoek	Verdiepend onderzoek doen naar reden dat jongeren in de criminaliteit belanden en van daaruit hulp aanbieden en inzetten op maatregelen die deze oorzaken tegengaan. ²²

²¹ Focusgroep 1.

²² Focusgroep 2.

4 Slot

Binnen de gemeente Venlo leven al langere tijd zorgen over ondermijnende criminaliteit in de gemeente en specifiek over de invloed en risico's daarvan op de jeugd in Venlo. Vanuit dit kader heeft de gemeenteraad Venlo de motie '0-fase Onderzoek Jongeren en Middelengebruik' aangenomen waarin aandacht wordt gevraagd voor zowel middelengebruik onder jongeren²³ als ondermijnende jeugdcriminaliteit in de gemeente. Voor het onderdeel ondermijnende jeugdcriminaliteit heeft het RIEC Limburg, op verzoek van de gemeente Venlo, een quickscan uitgevoerd naar de aanwezigheid en de ernst van ondermijnende jeugdcriminaliteit in de gemeente Venlo. In deze quickscan staat de vraag centraal wat de aard en omvang is van de betrokkenheid van jongeren bij ondermijnende criminaliteit in Venlo.

Door deze vraag te beantwoorden ontstaat een globaal eerste beeld van de situatie in Venlo. Dit beeld kan tevens input geven bij het vormen van gericht beleid tegen dan wel ter voorkoming van ondermijnende jeugdcriminaliteit in de gemeente Venlo.

Om de onderzoeksvraag te beantwoorden is in de eerste plaats een kwantitatieve analyse uitgevoerd. Hiervoor is gebruik gemaakt van de politieregistraties in de periode 2019 – 2022 over jeugdcriminaliteit, zoals geregistreerd in het dashboard jeugdcriminaliteit van de gemeente Venlo. Daarnaast is data verzameld uit het dashboard Zicht op Ondermijning, Venlo in cijfers en de Jeugdmonitor van het CBS. In de tweede plaats heeft er kwalitatief onderzoek plaatsgevonden in de vorm van individuele interviews met professionals en focusgroepen met jongeren.

De selectie van meerdere bronnen heeft een gevarieerde input opgeleverd over de rol van jongeren in de ondermijnende criminaliteit in Venlo. Het is echter belangrijk om te benadrukken dat het onderzoek slechts een indicatief beeld oplevert van de aanwezigheid van ondermijnende criminaliteit onder jongeren in Venlo. Voor een vollediger beeld is uitgebreider verdiepend onderzoek op basis van meerdere bronnen noodzakelijk.

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste bevindingen uiteengezet en wordt ingegaan op aanbevelingen voor de aanpak.

4.1 Bevindingen en conclusies

Aard en omvang

In de gemeente Venlo zijn in 2022 635 jongeren tussen de 18 en 23 jaar geregistreerd als verdachte van een misdrijf. Dit komt neer op 2,5 % van het totaal aantal jongeren in de gemeente Venlo. Dit percentage ligt hoger dan het percentage in Limburg (1,3%) en Nederland (1,4%). Het aantal jongeren dat verdacht wordt van een delict daalt in de periode 2019-2021 om vervolgens in 2022 weer toe te

²³ Het onderzoek naar middelengebruik onder jongeren is door het Trimbos-instituut uitgevoerd. Waar mogelijk is de samenwerking tussen beide organisaties gezocht.

nemen. Criminaliteit onder jongeren in de gemeente Venlo wordt zowel door professionals als door jongeren gezien als een serieus probleem.

Van het totaal aantal verdachte jongeren wordt 21% verdacht van een ondermijnend delict in de periode 2019-2022. Specifiek ingezoomd op de zwaardere, ondermijnende delicten komen drugs, geweld en witwassen/fraude het meest voor. Drugscriminaliteit wordt ook in de gesprekken met professionals en jongeren zelf als de meest voorkomende vorm van ondermijnende criminaliteit onder jongeren genoemd. Deze bevindingen komen overeen met het beeld dat Limburg breed werd gevonden. Jongeren blijken een aanzienlijk aandeel te hebben in de drugscriminaliteit in de gemeente Venlo. Bijna 20% van het totaal aantal verdachten van een drugsdelict in de gemeente Venlo is tussen de 18 en 23 jaar. De risicoscore voor jonge aanwas in de gemeente Venlo wordt berekend op 6,6%. Dit betekent dat jongeren in de gemeente Venlo een hoog risico lopen om in de drugscriminaliteit terecht te komen. Vooral in de wijken Blerick-Midden, Venlo-Noord en Tegelen-Centrum is het risico op jonge aanwas hoog.

Het gebruik van - en de handel in drugs lijkt enigszins genormaliseerd te zijn onder de jeugd in de gemeente Venlo. In het uitgaansleven en op festivals gebruikt een groot deel van de jongeren drugs en er is gemakkelijk aan te komen. Drugs wordt aangeboden of besteld via een drugslijn, WhatsApp of Telegram en vervolgens door de dealers bezorgd. Jongeren lijken voornamelijk te handelen in drugs om hun eigen gebruik te kunnen financieren. Daarnaast wordt drugshandel gezien als een manier om gemakkelijk geld te verdienen.

Opvallend is het bezit van wapens onder jongeren. Hoewel de registraties met betrekking tot bezit en handel onder jongeren af nemen in de periode 2019-2022, noemen zowel professionals als jongeren dat het dragen van messen veelvuldig voorkomt onder jongeren in Venlo. Jongeren dragen messen om zichzelf te verdedigen of als statussymbool.

De cijfers laten zien dat jongeren die betrokken zijn bij criminaliteit en woonachtig zijn in de gemeente Venlo verspreid wonen over de gemeente Venlo. De wijken die het meest naar voren komen zijn Venlo-Noord, Venlo-Zuid en Blerick-Noord. De wijken die het vaakst naar voren komen als pleeglocatie zijn

Conclusies

1. Zowel uit de cijfers als uit gesprekken met professionals en jongeren blijkt dat (ondermijnende) jeugdcriminaliteit een probleem is in de gemeente Venlo.
2. Jongeren in de gemeente Venlo houden zich het meest bezig met drugscriminaliteit en hebben een aanzienlijk aandeel in de totale populatie drugsverdachten in de gemeente Venlo.
3. Drugs in de gemeente Venlo is gemakkelijk te bestellen via online media.
4. Professionals en jongeren hebben het beeld dat het dragen van messen veelvuldig voorkomt onder jongeren in de gemeente Venlo.
5. Ondermijnende criminaliteit lijkt zich te concentreren in bepaalde wijken in de gemeente Venlo. Jongeren die verdacht worden van een delict wonen vooral in Venlo-Noord, Venlo-Zuid en Blerick-Noord.

Venlo Centrum, Venlo-Zuid en Venlo-Oost-Noord. In de gesprekken met professionals en jongeren worden Blerick en Vastenavondkamp het meest genoemd.

Toetreden en factoren van invloed

Jongeren in de gemeente Venlo raken betrokken bij ondermijnende activiteiten door middel van een geleidelijke instroom via criminele families en vrienden of jongeren worden geronseld en gerekruteerd door andere criminele jongeren of volwassenen. Het ronselen van jongeren lijkt zich voornamelijk op en rondom scholen af te spelen. In het bijzonder worden scholen in het speciaal onderwijs genoemd. Leerlingen van het speciaal onderwijs hebben vaak weinig zicht op de gevolgen van hun daden en zijn daarmee extra kwetsbaar.

Verschillende omstandigheden en factoren kunnen ertoe bijdragen dat jongeren in aanraking komen met criminaliteit. Uit de interviews blijkt dat jongens een groter risico lopen dan meisjes om terecht te komen in de ondermijnende criminaliteit. Ook het hebben van criminele familieleden wordt genoemd als een belangrijke risicofactor voor criminaliteit. Jongeren die opgroeien in gebroken gezinnen en gezinnen waarbij de vader uit beeld is komen volgens experts sneller in aanraking met criminaliteit. Daarnaast wordt de lagere sociaal economische status van veel gezinnen in de gemeente Venlo genoemd als een reden voor jongeren om de criminaliteit in te gaan. Tot slot worden gedrags- en emotionele problemen en vroegtijdig schoolverlaten genoemd als factoren van invloed op jongeren die in de criminaliteit terecht komen.

Aanpak ondermijnende jeugdcriminaliteit in Venlo

In de gemeente Venlo lopen al verschillende initiatieven die erop gericht zijn om jongeren uit de ondermijnende criminaliteit te houden. Daarnaast zien zowel professionals en jongeren nog voldoende kansen en mogelijkheden die zouden kunnen bijdragen aan een succesvolle aanpak van ondermijnende jeugdcriminaliteit in de gemeente Venlo. Voorbeelden van kansen die worden genoemd zijn het gebruik maken van ervaringsdeskundigen om jongeren bewust te maken van de risico's en gevolgen van betrokkenheid bij ondermijnende criminaliteit, inzetten op de zichtbaarheid van de overheidsdiensten en het vergroten van de informatiepositie in met name het digitale domein.

Conclusies

6. Jongeren komen geleidelijk terecht in de ondermijnende criminaliteit; via familie en vrienden of via het ronselen van (kwetsbare) jongeren.
7. Het ronselen van jongeren in de gemeente Venlo lijkt volgens professionals en jongeren vooral plaats te vinden op en rondom scholen.
8. Zowel persoonlijke factoren als persoonskenmerken en gedragsproblemen als factoren op gezinsniveau als gezinssamenstelling, criminele banden en sociaal economische status kunnen een rol spelen bij het terecht komen van jongeren in de ondermijnende criminaliteit.

4.2 Aanbevelingen

De aanbevelingen die volgen uit de bevindingen en conclusies uit deze quickscan naar ondermijnende jeugdcriminaliteit in de gemeente Venlo zijn onderverdeeld naar informatiepositie, preventieve aanpak en repressieve aanpak.

Informatiepositie

Voer een verdiepende analyse uit naar ondermijnende jeugdcriminaliteit in de gemeente Venlo.

Door middel van deze quickscan is een globaal beeld ontstaan over de aanwezigheid van en de risico's op ondermijnende jeugdcriminaliteit in de gemeente Venlo. Er zijn echter waardevolle bronnen die voor deze quickscan buiten beschouwing zijn gelaten. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de informatie van veiligheidspartners als de politie en de Financial Intelligence Unit (FIU), interviews met een breder scala aan professionals waaronder onderwijs en zorgpartners en het afnemen van vragenlijsten onder jongeren. Een verdiepende analyse vergroot de informatiepositie van de gemeente Venlo, geeft een representatiever en betrouwbaarder beeld van de aard en omvang van ondermijnende jeugdcriminaliteit en kan tot concretere aanbevelingen leiden voor de aanpak van ondermijnende jeugdcriminaliteit in de gemeente Venlo.

Informatiepositie

Zet in op het vergroten van kennis over de digitale wereld waarin jongeren elkaar ontmoeten.

Jongeren ontmoeten elkaar steeds vaker in het digitale domein in plaats van in de fysieke ruimte. De vraag naar en de handel in drugs vindt bijvoorbeeld voor een groot deel plaats via sociale media als Snapchat en Telegram. Op dit moment hebben professionals te weinig zicht en grip op deze digitale wereld en is het moeilijk om te doorgronden wat zich hier allemaal afspeelt. Naast kennis is het ook belangrijk om de zichtbaarheid van professionals als jongerenwerkers of straatcoaches online te vergroten. Als jongerenwerker of straatcoach moet je daar zijn waar de jongeren zich bevinden en dat is dus ook online.

Preventieve aanpak

Betrek het onderwijs in de preventieve aanpak van ondermijnende jeugdcriminaliteit.

Versterk de rol van scholen om een vroegtijdige signalering en aanpak van probleemgedrag mogelijk te maken. Kinderen en jongeren brengen een groot deel van hun tijd door op school. Scholen zijn daarom bij uitstek de plaats waar zorgsignalen zichtbaar worden. Daarnaast blijkt uit deze quickscan dat verschillende criminele gedragingen, zoals drugshandel en ronselen, zich ook afspelen op en rondom de school. Het is belangrijk om als gemeente afspraken te maken met scholen over hun rol, verantwoordelijkheden en bevoegdheden om signalen van probleemgedrag of criminaliteit te melden aan de aangewezen instanties.

Scholen zouden daarnaast ook betrokken kunnen worden bij op te zetten preventiecampagnes. Hierbij is het van belang dat preventiecampagnes meerdere componenten bevatten om zowel op individueel als op gezins-, school- en leeftijdsgenoten niveau van de jongeren effectief te zijn in de preventieve aanpak. Het geven van aansprekende voorlichting kan awareness creëren en handelingsperspectieven bieden voor leerlingen, maar ook voor ouders en verzorgers. Daarbij moet er ook aandacht zijn voor de leerkrachten, die vaak handelingsverlegen zijn om het gesprek aan te gaan met de betreffende kinderen en ouders of verzorgers. Ook zou er meer aandacht moeten zijn voor de overgang van primair naar voortgezet onderwijs. Leerkrachten van de basisschool kunnen vaak al “voorspellen” met welke (zorg)leerling het niet goed gaat komen. Zelfs na een zogenaamde warme overdracht met het voortgezet onderwijs zien ze regelmatig de voorspelling op het voortgezet onderwijs werkelijkheid worden.

Tot slot is het van belang om binnen preventiecampagnes aandacht te hebben voor het de-normaliseren van drugsgebruik en criminele gedragingen en om voor afstemming te zorgen met plannen op het gebied van preventie en de aanpak van middelengebruik.

Preventieve aanpak

Betrek het systeem rondom jongeren in de preventie en aanpak van ondermijnende problematiek.

Versterk de rol van het systeem rondom de jongeren. Wanneer jongeren op school tijdens lessen en trainingen van alles geleerd krijgen en weerbaar gemaakt worden, maar de thuissituatie verandert niet, dan blijft “het snelle geld” en ergens bij horen lokken. Wanneer een jongere bijvoorbeeld opgroeit in een criminele familie, of in ieder geval een familie waar criminaliteit “normaal” is, dan verandert er niks aan het perspectief. Het is dan ook belangrijk om hier aandacht voor te hebben en ouders mee te nemen in preventieve en repressieve maatregelen.

De samenwerking met het systeem rondom de jongere start bij voorkeur al voordat er een probleem is. Denk bijvoorbeeld aan professionals in het onderwijs, sport en jongerenwerk die naast contacten met jongeren ook regelmatig contacten met ouders en verzorgers onderhouden.

Preventieve aanpak

Geef prioriteit aan het voorkomen van het betrokken raken van jeugd bij ondermijnende criminaliteit.

In deze quickscan zijn verschillende factoren naar voren gekomen die van invloed lijken te zijn op het betrokken raken van jongeren bij ondermijnende criminaliteit. Om het aantal jongeren in de gemeente Venlo dat in de ondermijnende criminaliteit terecht komt te verminderen, zijn interventies nodig die zich op deze factoren die van invloed zijn richten en het betrokken raken van jongeren bij criminaliteit tegengaan, afremmen of zelf stoppen. Denk hierbij aan een programmatische aanpak op criminele families, het inzetten van rolmodellen en ervaringsdeskundigen om in gesprek te gaan met risico-jongeren en het bieden van toekomstperspectief aan jongeren uit gezinnen met een lagere sociaal economische status. Denk aan projecten zoals STRDR, maar kijk ook vooral naar lokale projecten als Assist Jeugdwerk (Loods 38), Jonge Helden Blerick en Pactum.

Naast een preventieve aanpak is het bieden van perspectief een belangrijk onderdeel. Dat kan op preventief niveau maar ook als jongeren al meer in de repressieve aanpak zitten. Dus voor jongeren die er naar nijken of al een “beetje” in de ondermijnende criminaliteit zitten en voor de jongeren die al helemaal geïntegreerd zijn in de criminaliteit. Behalve bewustwording en afstraffen zal deze ‘jonge aanwas’ een uitweg geboden moeten worden. Hulpverlening is daar vaak onvoldoende op ingericht, op een aantal initiatieven na.

Repressieve aanpak

Zorg dat ondermijnende jeugdcriminaliteit niet loont en zet in op een integraal gedragen repressieve aanpak van jongeren die zich bezighouden met criminele activiteiten.

Naast de aandacht voor preventie is repressie ook een belangrijk speerpunt in de aanpak van ondermijnende jeugd. Bepaalde criminele gedragingen lijken steeds vaker genormaliseerd onder jongeren. Het is belangrijk om hier een tegengeluid aan te geven en een afschrik-effect te creëren door ervoor te zorgen dat misdaad niet loont. Ook de gemeente heeft hierbij een belangrijke rol en kan verschillende bestuurlijke maatregelen inzetten zoals de bestuurlijke boete. Heb daarbij ook oog voor communicatie en bepaal hier een strategie in. Criminaliteit mag niet lonen en dat mag worden uitgedragen. Denk bijvoorbeeld aan het bekend maken als een jongere wordt gepakt.

Voor een goed functionerende repressieve aanpak is samenwerking met en prioritering bij verschillende overheidspartners noodzakelijk. Gezamenlijk kan worden opgetreden tegen negatieve rolmodellen die vaak een aanzuigende werking hebben op andere jongeren. Denk hierbij aan een persoonsgerichte aanpak en het inbrengen van individuele casuïstiek op het Informatieplein van het RIEC maar ook aan het vaker inzetten op een dealerindicatie. Als een jongere met drugs in bezit wordt opgepakt, wordt de zaak vaak afgedaan als 'bezit softdrugs' of 'bezit harddrugs'. Het vraagt meer bewijsvergaring en capaciteit om drugshandel aan te tonen. De straf- en interventiemogelijkheden zijn echter veel beperkter als het gaat om bezit van soft- of harddrugs. De aanbeveling is dan ook om, waar mogelijk, toch in te zetten op drugshandel om de interventiemogelijkheden te vergroten.

Ook in de repressieve aanpak is het bieden van perspectief belangrijk. Zoek mogelijkheden om jongeren die al betrokken zijn bij ondermijnende criminaliteit een veilige uitweg te bieden.

CONCEPT

5 Geraadpleegde bronnen

Boer, H. de, Ferwerda, H. & Kuppens, J. (2022). *Do or Don't: kennissynthese ingroeimechanismen en rekruteringsprocessen van jongeren in de georganiseerde criminaliteit*. Den Haag: WODC.

Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel (2020). *Dader of slachtoffer? Criminele uitbuiting; verkenning onder Nederlandse scholen*. Geraadpleegd op 21-03-2023 via:

<https://www.hetckm.nl/mediadepot/18455d4a7f97/CKM-rapportcrimineleuitbuiting.pdf> .

Hart van Nederland. (2020, december 11). *Jongeren in Venlo opgepakt om 15.000 euro cash en wapenbezit*.

Hart van Nederland. Geraadpleegd op 22-04-2023 via:

<https://www.hartvannederland.nl/nieuws/jongeren-venlo-opgepakt-om-15-000-euro-cash-en-wapenbezit> .

Kleemans, E. en Koppen, V. van (2020). *Organized crime and criminal careers*. In: *Crime and Justice*, 49(1), pg. 385-423.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen (2022). *Dadermonitor mensenhandel 2017-2021*. Nationaal Rapporteur. Geraadpleegd op 25-04-2023 via:

<file:///L:/Downloads/Nationaal+Rapporteur++Dadermonitor+mensenhandel+2017-2021.pdf> .

Nederlands jeugdinstituut (2019). *Hoe staat het met de Nederlandse jeugd?* Geraadpleegd op 27-03-2023 via:

www.staat-van-de-jeugd.nl .

Omroep Venlo. (2020, november 29). *Venlonaar (19) aangehouden vanwege handelen coke, heroïne en xtc*.

Omroep Venlo. Geraadpleegd op 21-03-2023 via:

<https://omroepvenlo.nl/nieuws/artikel/venlonaar-19-aangehouden-vanwege-handelen-coke-herone-en-xtc> .

RIEC Limburg (2022). *Fenomeenonderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg*. RIEC Limburg. Geraadpleegd op 12 april 2023 via:

<https://www.kennisplatformondermijning.nl/kennisbank/bijlage/794> .

Roks, R. A., Leukfeldt, E. R., & Densley, J. A. (2020). *The hybridization of street offending in the Netherlands*.

The British Journal of Criminology, pg. 1-20.

RTL Nieuws. (2022, december 8). *Schulden, drugs, risicjongeren: deze gemeenten zijn het kwetsbaarst voor zware criminelen*. RTL Nieuws. Geraadpleegd op 21-03-2023 via:

<https://www.rtlnieuws.nl/onderzoek/artikel/5350780/onderwereldkaart-kwetsbaar-gemeenten-criminaliteit-georganiseerde-misdaad> .

Weijers, I., Ferwerda, & Roks, R. (2021). *Verharding van de jeugdcriminaliteit. Het probleem van de potentiële doorgroeiers*. *Nederlands Juristenblad*, pg. 14-20.

Wijk, A. van, J. van Esseveldt, J. Broekhuizen & E. Bervoets. (2021). *Jongeren en georganiseerde drugsriminaliteit in de regio Den Haag. Een onderzoek naar de aard, omvang, voedingsbodem en preventie*.

Bureau Beke: Arnhem.



RIEC Limburg
Regionaal Informatie
en Expertise Centrum

© 2023, Regionaal Informatie en Expertisecentrum Limburg.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden veeleelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

E: RIEC-Limburg@limburg-zuid.politie.nl

T: 088 - 1687380

P: Postbus 1710, 6201 BS Maastricht

www.riec.nl